

У Заліщиках урочисто відзначили 70-річчя Івана Козака



Реалії

Перший форум старост відбувся на Тернопільщині



Оновлено рейтинг територіальних громад Тернопільщини: хто - лідер, а хто - аутсайдер

плюс Тернопільщина

№28 (546), середа
9 липня 2025 року

Незалежна громадсько-політична газета

8 сторінок

Реалії сьогодення: продукти дорожчають швидше, ніж росте зарплата

■ За два роки в Україні змінилося багато - від геополітичної ситуації до вартості хліба на столі. Тепер, купуючи звичні продукти, про ціну яких раніше не замислювалися, маємо уважно перевіряти ціnnики. Ці зміни - не просто цифри, а відображення реального стану економіки, який позначається на фінансовому становищі кожної родини. Що подорожчало, чому так сталося і як адаптуватися до нової дійсності?

Що змінилося з 2023 року? Погляньмо на базовий продуктівий коштик. За даними Держстату та моніторингу цін у супермаркетах, за два роки (2023-2025) ключові продукти значно подорожчали.

Якщо у 2023 р. сім'я з трьох осіб витрачала в середньому 2500 грн на тиждень на базові продукти, то у 2025 р. такий же набір коштує 3000-3200 грн. Наприклад, курятина, яка раніше була буденним продуктом, тепер для багатьох стала ледь не святковою.

Чому ростуть ціни? Інфляція стала ключовим фактором. У 2023 р. її показник становив 5,1%, у 2024 р. - 12,9%, а вже у травні 2025 р. - 15,9% у річному вимірі.

Продукти харчування подорожчали найбільше - на 22% за останній рік. Ціни на непродовольчі товари зросли лише на 3,8%, а на послуги - на 14,6%.

Серед основних причин подорожчання - складна логістика внаслідок війни, зниження врожаїв (погодні умови та зменшення посівних площ), зростання вартості пального (позначилося на всіх етапах виробництва), нестабільність гривні (коливання курсу підвищують вартість імпорту).

Що ж буде далі? Національний банк України прогнозує зниження інфляції до 8,7% до кінця 2025 року, але це залежить від щонайменше трьох умов: хороший урожай, стабільний курс гривні, відсутність нових енергетичних криз. Та загалом ризики ще великі.

Отже, зміни цін на продукти - це не лише економічна статистика, а й частина нашого повсякдення. Кожен похід до магазину показує: адаптація - це не стільки економія, скільки новий підхід до споживання. Планування, розумний вибір і трохи креативності допоможуть зберегти вміст гаманця і настрої. Пам'ятаймо, що сила українців не лише в стійкості, а й у вмінні знаходити вихід із будь-якої ситуації.

Гриць СИНОВЕЦЬ

На Тернопільщині лютувала негода

■ Грози, зливи, шквали до 15-20 м/с, град та великі пориви вітру. Все це, на додачу - з понад 30-градусною спекою, 7 липня пережили багато жителів Тернопільщини. Хтось зауважить, ну не вгодиш тим людям: навесні й у червні було холодно - скаржились, тепер спека - знову нарікають. Так скажуть ті, кому не позривало покрівлі, не поламало паркани, дерева, хто не втратив урожай за 20 хвилин. Тож жителі нашого краю у понеділок добряче натерпілися від погодних несподіванок.

Зокрема, краєзнавець, літератор Юрій Заяць розповів, що у їхньому селі Великий Раковець на Збаражчині стихія бушувала 15 хвилин, цього часу вистачило, щоби у багатьох оселях мешканців села попідривало, а то й позносило покрівлі, повалило дерева. У пана Юрія також зачепило дах у господарській будівлі. Чоловік за професією будівельник, тож сам все відремонтує й допоможе іншим подолати наслідки негоди.

Що відомо з офіційних джерел

66 населених пунктів області знеструмлені повністю, ще 42 - частково. Про це повідомляє Тернопільська ОВА.

Пошкоджено 18 ліній електропередач. Без світла 8082 споживачі в зоні обслуговування Збараського, Зборівського, Бережанського, Підволочиського, Тернопільського, Кременецького РЕМів.

Бригади енергетиків працюють, щоб якомога швидше повернути електропостачання в оселі жителів краю.



Також зафіксовано: падіння дерева на проїжджу частину дороги М-19 на межі Кременецького та Тернопільського районів; в с. Великі Бережці Кременецького району - падіння дерева на ЛЕП, внаслідок чого відбулося коротке замикання без подальшого горіння; в с. Великий Глибочок Білецької ТГ похилено електроопору; у сквері Довженка в м. Тернопіль відбулося падіння дерева на ЛЕП; падіння дерева на проїжджу частину дороги М-09 на виїзді з Тернополя в напрямку міста Львів, а також - на проїжджу частину дороги М-19 поблизу с. Лозова, на проїжджу частину дороги М-30 між селами Великий Ходачків та Городище, на проїжджу частину дороги Т-20-02 в напрямку м. Скалат від с. Великі Бірки; у Козові пошкоджено металеве покриття будинку культури (25% від загальної площі шатрового даху).

До слова, за даними Гідрометцентру, 8 липня, окрім спеки, знову очікуються грози та шквали. Сподіваємося, що стихія омине наші оселі.

Що буде далі? Синоптики обіцяють невелике похолодання, а щодо опадів - важко прогнозувати.

Відпочинок під час війни: куди ідуть українці й та мешканці області?

■ Українці дедалі активніше планують літній відпочинок і звертаються до туроператорів. Про це свідчать дані Державного агентства розвитку туризму. Які напрямки найчастіше обирають для відпусток, і чи сприятиме погода літньому відпочинку - з'ясовував Центр громадського моніторингу та контролю.



Найпопулярніші напрямки

У Державному агентстві розвитку туризму зазначають, що найпопулярнішими є Київщина і захід України, зокрема, Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, Хмельницька, Тернопільська області. І, звісно, в літній сезон, навіть попри тривожні ночі та небезпеки, обирають відпочинок на морі.

Улюбленим місцем для морського відпочинку є Одеса. Лише торік її пляжі відвідали близько 4 мільйонів відпочивальників. Хоча, за даними міської влади, кількість туристів через повномасштабне вторгнення зменшилася вдвічі.

Виїжджають наші співгромадяни і за кордон. Планування таких подорожей потребує чимало зусиль і бронювання заздалегідь.

Тернопільщина

Тернополяни і жителі області, окрім

поїздки на відпочинок за кордон, вибирають Солотвино, Шацькі озера, Карпати, бази відпочинку в області, етно- і гастротури, а також сплави Дністром і Серетом, які останніми роками стали доволі популярними.

Як розповів представник "Сапое Tour" Арсен Ляхощкий, попит на сплави є постійним, правда, цьогогоріч у червні підвела погода. Але нині графік сплавів розписаний на липень і серпень. Ціни залежать від багатьох чинників: від кількості учасників, чи доїздять самостійно, чи організатор наймає транспорт, відвідання цікавих місць, організація харчування (готують самі чи наймають кухарів з помічниками), ночівля в наметах чи в будиночках на кемпінгах, вечірні розваги тощо. В середньому дводенний тур обійдеться на людину від 1500 до 5500 грн.

На фото Арсена Ляхощкого: під час сплаву на р. Дністер поблизу с. Возилів на Бучаччині, проведеному для організації "Іскра любові"

До десятки громад області, які посіли найвищі позиції за результатами рейтингової оцінки показників соціально-економічного розвитку за перше півріччя, увійшли:

- Шумська
- Тернопільська
- Великогаївська
- Байковецька
- Великоберезовицька
- Підгороднянська
- Підволочиська
- Борщівська
- Почаївська
- Васильковецька

П'ять громад, які, порівняно з минулим місяцем, значно покращили свої позиції:

Нарайська громада (+23 позиції до показників попереднього місяця). Залишається в п'ятірці кращих у фінансовому секторі. Значно покращилися позиції громади за напрямками "Економічна ефективність та міжнародна співпраця" (+27 позицій) та "Якість освітніх послуг та залученість до спорту" (+19 позицій).

Борсуківська громада (+10 позицій). Входить до першої десятки

громад в освітній сфері. Демонструє значне зростання за напрямком "Економічна ефективність та міжнародна співпраця" (+17 позицій).

Шумська громада (+8 позицій). Входить до першої десятки громад у житлово-комунальній сфері та за напрямком "Ветеранська політика та соціальні послуги". Також посідає перші позиції за напрямком "Цифровізація", де зафіксовано найбільше зростання (+15 позицій).

Васильковецька громада (+7 позицій). Залишається в першій десятці кращих в освітній сфері та за напрямком "Ветеранська політика та соціальні послуги". Значно покращилися позиції громади за напрямком "Фінанси" (+32 позиції).

Лопушенська громада (+7 позицій). Входить в п'ятірку кращих за напрямком "Ветеранська політика та соціальні послуги". Демонструє значне зростання за напрямком "Цифровізація" (+12 позицій).

Детальні результати рейтингу та динаміку кожної громади можна переглянути на сторінці Тернопільської ОВА за посиланням: <https://surli.cc/hoamjc>

Імена святих Володимира і Ольги на мапі Тернопілля

■ 11 липня за новим церковним календарем вшановуємо пам'ять святої рівноапостольної Ольги, великої княгині Київської, покровительки вдів і новонавернених християн. Княгиня Ольга у 957 році відвідала Константинополь, де прийняла християнство, але не змогла зробити його державною релігією.



У 1547 році її зарахували до лику святих рівноапостольних, її пам'ять вшановують Православна і Греко-Католицька церкви.

Свято св. Володимира Великого, покровителя багатодітних сімей припадає на 15 липня.

Володимир Святославич (більш відомий як Володимир Великий; близько 958 р. - 15 липня 1015 р.) - новгородський князь (970-988), князь київський (979-1015), правитель і христитель Київської Русі. Онук київської княгині Ольги, батько князя Ярослава Мудрого. У 988 році прийняв хрещення під іменем Василь, заснував Київську митрополію Константинопольського патріархату, до якої належали щонайменше п'ять єпархій. Першим із руських князів розпочав карбувати власну монету. Використовував особистий знак - тризуб, що став гербом України.

Перші свідчення про вшанування святості київського князя Володимира Святославича датуються 14 століттям. Проте церковних документів про його офіційну канонізацію немає.

Тож у п'ятницю, 15 липня, ми відзначимо 1037-річчя хрещення України-Русі. Ця подія є дійсно епохальною, адже вона не лише закріпила християнство як основну релігію Київської держави, а й докорінно змінила життя наших пращурів та загалом вектор розвитку княжої держави, яка з X століття стала повноцінною частиною християнської Європи.

На Тернопільщині є багато церков, названих на честь святих Володимира й Ольги, зокрема собор Святих Володимира і Ольги у Хоростові, що на Гусятинщині (1996 р., мурований; архітектор М.Нетриб'як, освятив у 2011 р. патріарх Філарет), церква святих Володимира і Ольги у Тернополі (на масиві "Дружба"), у селах Базнишківка (Соколиця) на Бережанщині, Паївка на Гусятинщині, Рожанівка на Заліщанщині. Церкви Святого Володимира Великого є у Тере-

бовлі (пам'ятка архітектури, перебудована з костелу), у селищі Велика Березовиця Тернопільського району (1998 р., мурована; архітектор Б.Магол), селах Підлісне на Бережанщині, Крогулець і Теклівка на Гусятинщині, у селі Забойки Тернопільського району. Каплички Святого Володимира є у селі Підвисоке (2003 р.), що на Бережанщині, Возилів (1996 р.) і Космирин (1994 р.) на Бучаччині та в інших населених пунктах; каплиця Святої рівноапостольної Ольги є у селі Великі Млинівці (2001 р.), встановлена за кошти мецената Володимира Чуби) Кременецького району.

Фігури на честь св. Володимира є у селах Язловець (1994 р., скульптор Р.Вільгушинський) на Бучаччині, Джурин та Цигани (1938) на Чортківщині, Лиса (1991 р., з нагоди проголошення незалежності України) на Підгаєччині. А уродженець Манеєва, що на Зборівщині, художник і громадський діяч Григорій Сторожук (1904-1960) виконав величний портрет св. Володимира Великого.

Ольга - покровителька вдів, матерів синів.

Володимир - покровитель багатодітних сімей, до нього звертаються за допомогою, коли хворіють рідні, просять у святого порятунку від ворогів, змицнення у вірі та припинення сварок.

Європейський вибір зробили ще понад тисячу років тому, за часів існування Київської держави, і чим завдячуємо князю Володимирові Великому. І цей вибір, і нашу історію, і нашу державу, і саме буття нашого народу сьогодні ми маємо боронити від країни-агресора, якої навіть не існувало тоді, коли приймали хрещення кияни і вся Русь. І маємо знати нашу історію, попри десятиліття приховування і переписування правди росоєю.

Тож просимо святих Ольгу й Володимира: позбавте нас від ворогів наших, оберігайте воїнів-захисників і допоможіть Україні здобути якнайшвидший і такий бажаний переможний мир.



9 липня - хмарно, вночі, вранці та ввечері місцями невеликий дощ. Вітер змінних напрямків, 2-5 м/сек. Температура повітря вночі 18, вдень 24 градуси тепла. Атмосферний тиск 727-726 мм рт. ст. Схід сонця - 5.21, захід сонця - 21.24. Тривалість дня - 16.02.

10 липня - сильна хмарність, протягом дня та ввечері дощ. Вітер змінних напрямків, 3-6 м/сек. Температура повітря вночі 12, вдень 17 градусів тепла. Атмосферний тиск 729-728 мм рт. ст. Схід сонця - 5.22, захід сонця - 21.23. Тривалість дня - 16.01.

Гірки слюзи сонячного літа

Українська мати...
Гірка її доля:
Дітей проводжати
На битву за волю.
Дітей віддавати,
У бій проводжати.
І серденько рвати.
Чекати... Чекати...
Роками, віками,
(Ця доленька клята)
Тужить за синами
Українська мати.
За що така доля,
За що така мука?
Знов ворог на полі
І знову розлука.
Чи ночі безкраї
Закінчатся, Боже?
Хто в битві кривавій
Синочкам допоможе.
Хто крила розгорне,
Ім груди закриє.
З смертельного горна
Врятує, прикриє?
Українська мати -
Згорьована доля:
Дітей віддавати
За щастя, за волю.
ЛІДІЯ МИЩЕНКО

Був хорошим інженером-електроніком



2 липня жителі Хмельницької міської та Великодержкарської громад віддали останню шану військовослужбовцю, молодшому сержанту військової частини А****, уродженцю с. Великі Загайці, що на Шумщині, мешканцю м. Хмельницький **Андрію Сергійовичу КАДЛУБЕНКУ** (27.05.1988 р.н.), який загинув 24 червня під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Юнаківка Сумського району Сумської області.

Світлої пам'яті Андрій народився у багатодітній родині. Його молодший брат нині також боронить Україну. Декілька років тому відійшов у засвіти батько Сергія. Мама Тетяна - регент церковного хору. У мирному житті мав хист до ремонту техніки й комп'ютерів, був хорошим інженером-електроніком, ремонтував технологічне обладнання. Ще до початку повномасштабного вторгнення воїн три роки служив за контрактом у ракетних військах. У березні цього року його мобілізували, ніс службу у підрозділі радіорозвідки.

Зоя Коломієць, згадуючи великозагаєцьких випускників 2005 р., у соцмережі написала: "Андрійко... Маленький живчик, щирий, товариський, завжди усміхнений, постійно в пошуках себе, особистість (видно було з ранніх літ), добрий, з усмішкою на обличчі, завжди готовий прийти на допомогу. Талановитий, бо мав дар до читання, танцю, акторства, техніки. Створив власну сім'ю, був щасливий з дружиною та донечками, любивий батьками, сестрою, братами, племінниками, родиною, друзями".

Поховали захисника на Алеї Слави у Хмельницькому. Щиро співчуваємо матері, дружині, дітям, братам, сестрі, племінникам, друзям.

Світла і вічна пам'ять Герою!

Поховали на батьківщині батька



2 липня жителі Золотниківської громади, що на Тербовлянщині, провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, командира відділення снайперів взводу снайперів, роти снайперів військової частини А****, молодшого сержанта, урод-

женця села Петрівка Генічеського району Херсонської області **Андрія Володимировича БЕЛЬЗЕЦЬКОГО** (14.06.1997 р.н.), який загинув 24 червня під час виконання бойового завдання на Шумщині. Рідне село світлої пам'яті Андрія нині окуповане, тож поховали захисника у Вишнівчику, звідки родом його батько.

"І знову Воїн на щиті, і знову плаче Україна, і знову зустрічають всі - в поклони, у слюзах і на колінах..." - написала Юлія Грицишин у соцмережі, у групі "Село Вишнівчик Тернопільської області".

Щиро співчуваємо усім рідним і близьким, побратимам.

Вічна пам'ять, честь і слава Герою!

Був мужнім воїном



2 липня жителі Тернопільської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця 16-го окремого стрілецького батальйону **Богдана Ігоровича ТРЕМБУ** (26.08.1992 р.н.), серце якого перестало битися 29 червня в одній із лікарень Тернополя, де лікувався від важких осколкових поранень голови, отриманих внаслідок удару російського FPV-дрона 11 жовтня минулого року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Левадне Пологівського району у Запорізькій області.

Світлої пам'яті Богдан навчався у ЗОШ №14 Тернополя, технічному коледжі, до повномасштабного вторгнення працював менеджером у "Метро". Займався спортом, зокрема тайським боксом, був суддею міжнародного класу у цьому виді спорту. З початком повномасштабного вторгнення добровільно пішов захищати Україну, був розвідником. Захисник після поранення перебував у реанімації в Запоріжжі, потім - у Дніпрі, у військовому госпіталі в Києві, у Львові. Побратими згадують його як відважного воїна, справжнього патріота, який любив свою сім'ю та Батьківщину.

Мужній воїн залишив у вічному смутку дружину Анну та семирічну доньку Лейлу, які робили все для того, щоби реабілітація Богдана була успішною.

"Я з ним буду гуляти, допомагати говорити, вчити його писати й читати. Я його дуже сильно люблю, бо він - мій тато і мій герой" - казала донька Лейла, мріючи, щоби тато одужав і повернувся додому.

На жаль, після 9 місяців боротьби за життя Богдан Тремба відійшов у засвіти. Поховали захисника на Пантеоні Героїв Микулинецького кладовища. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям.

Вічна пам'ять і слава Герою!

Лише два місяці захищав наш спокій



3 липня жителі Гримайлівської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, стрільця 1-го відділення охорони 4-го взводу охорони 3-ї роти охорони 8-го батальйону охорони військової частини Т****, солдата, мешканця села Буцики, що на Гусятинщині, **Анатолія Васильовича СВДЕРА** (07.06.1972 р.н.), серце якого зупинилося 27 червня під час проходження військової служби в населеному пункті Волясянка Ужгородського району Закарпатської області.

Світлої пам'яті Анатолія призвали до лав ЗСУ 26 квітня 2025 року.

"Лише два місяці стояв на варті

нашого спокою, та побратими і друзі пам'ятають його щирість і відкритість, доброту й готовність завжди прийти на допомогу. Він безмежно любив своїх рідних, був вірним другом. Поділяємо горе та висловлюємо щире співчуття родині: мамі, сестрі, всім рідним та друзям", - йдеться у повідомленні Гримайлівської сільської ради.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким. Вічна пам'ять і шана Герою!

Понад дев'ять місяців надій і сподівань



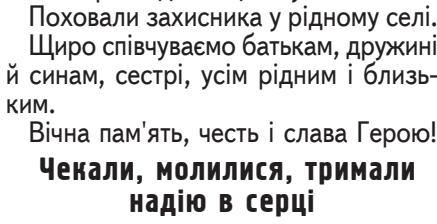
3 липня жителі Гримайлівської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, солдата, водія 2-го відділення протитанкових ракетних комплексів 2-го взводу протитанкових ракетних комплексів військової частини А****, жителя села Саджівка **Василя Володимировича ШЕВЧУКА** (16.01.1973 р.н.), який загинув 15 жовтня 2024 року під час виконання бойового завдання в населеному пункті Новогородівка Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Василь вступив у лави захисників ДУК "Правий сектор". Боронив українську землю на найскладніших ділянках фронту, був сильним і мужнім воїном й, водночас, щирою та доброю людиною. Від жовтня минулого року вважався зниклим безвісти, рідні сподівалися на повернення Василя, але дива не сталося.

Ганна Шевчук у соцмережі присвятила воїнові такі рядки:
Тобі Всевишній дав орлину вдачу
І на високий лет благословив.
Ти душу мав невтомну і гарячу.
Ти Україні до кінця служив.
Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо батькам, дружині й синам, сестрі, усім рідним і близьким.

Вічна пам'ять, честь і слава Герою!

Чекали, молилися, тримали надію в серці



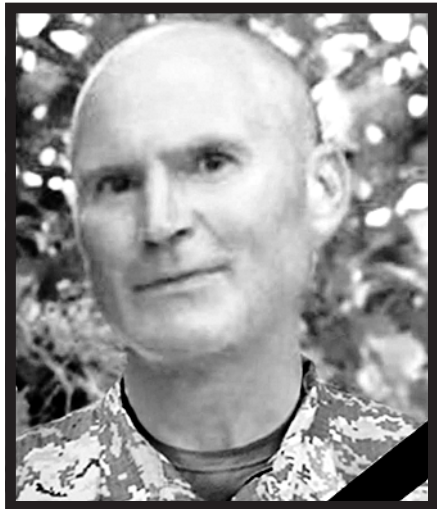
3 липня жителі Борсуківської громади провели останню життєвою дорогою військовослужбовця, радіо-телефоніста 3-го стрілецького взводу 3-ї стрілецької роти 1-го стрілецького батальйону військової частини А****, солдата, мешканця села Чайчинці, що на Лановеччині, **Олега Григоровича КУХАРСЬКОГО** (31.01.1986 р.н.), який загинув 15 листопада 2024 р. під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Петрівка Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Олег від листопада минулого року вважався безвісти зниклим.

Серце розривається від болю... Рідні довго чекали, молилися, вірили, що Олег живий, що він повернеться. Але замість обіймів - нестерпна тиша й слюзи. Особливим болем оповиті очі членів згорьованої сім'ї, яка так довго чекала найріднішого.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким. Вічна пам'ять і шана Герою!

Користувався в односельців авторитетом і був сільським головою



3 липня жителі Великодержкарської громади віддали останню шану військовослужбовцю, стрільцю-помічнику гранатометника 1-го стрілецького відділення 2-го стрілецького взводу 3-ї стрілецької роти військової частини А****, сержанту, мешкан-

цю села Радосівка, що на Шумщині, **Сергію Миколайовичу НЕСТЕРУКУ** (31.10.1973 р.н.), серце якого перестало битися 28 червня у КНП "Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М.І.Пирогова Вінницької обласної ради" від поранення, отриманих 15 червня під час виконання бойового завдання в районі н. п. Яблунівка Краматорського району Донецької області.

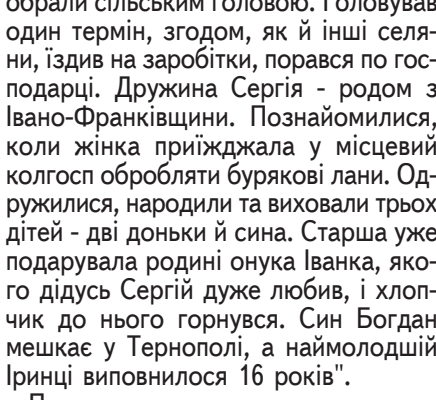
Головний редактор газети "Новини Шумщини" Алла Омельчук написала: "Чоловік народився та виріс у Радосівці, тут минало його життя. Рано втратив батька, тож мамі доводилося ставити на ноги дітей. У Сергія є брат, який теж тут мешкає. Сергій закінчив Великодержкарську школу. Після того працював трактористом у колгоспі, закінчив з відзнакою Борщівський радгосп-технікум. Правда, навчання перервала служба в армії, але коли повернувся з війська, продовжив здобувати фах техника-механіка. Після того працював у колгоспі інженером. Сергій Нестерук користувався в односельців авторитетом, у Радосівці чоловіка поважали. У 2002 р. його обрали сільським головою. Головував один термін, згодом, як й інші селяни, їздив на заробітки, порався по господарстві. Дружина Сергія - родом з Івано-Франківщини. Позналилися, коли жінка приїжджала у місцевий колгосп обробляти бурякові лани. Одружилися, народили та виховали трьох дітей - дві доньки й сина. Старша уже подарувала родині онука Іванка, якого дідусь Сергій дуже любив, і хлопчик до нього горнувся. Син Богдан мешкає у Тернополі, а наймолодший Іринці виповнилося 16 років".

Поховали захисника у родинному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям і побратимам.

Вічна пам'ять, честь і слава Герою!

Був справжнім патріотом



5 липня жителі Залозецької громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, мешканця села Білоголови, що на Зборівщині, **Василя Михайловича ДАЦИШИНА** (01.05.1970 р.н.), який загинув 1 листопада 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Селидове Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Василь від листопада минулого року вважався зниклим безвісти, увесь цей час рідні вірили, що він живий, але нещодавно ДНК-експертиза підтвердила загибель захисника.

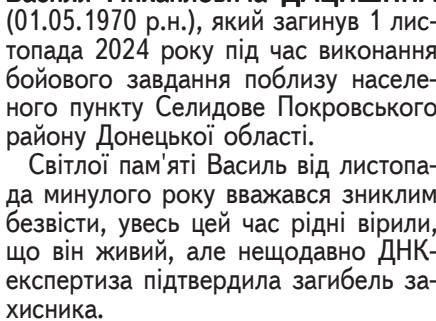
Дочка захисника Марія Танчева написала на сторінці у соцмережі: "Всі наші надії обірвалися. Сьогодні 8 місяців, як Ви, тату, зникли, і сьогодні ми побили Вас... Божечко, яка важка та зустріч була..."

"В сонячний літній день Василь прощався з усіма. На рідне подвір'я зійшлися усі рідні, сусіди, односельчани, знайомі і не знайомі. Над труною схилився старенький батько і вмивався гіркими слізьми. Їх надія, велика любов та гордість лежить мертва, і тільки гіркі слюзи можуть виказати біль, що розриває серце і душу. Гірко плакала дружина, діти, онуки, сестри, які так палко любили його", - написала у соцмережі староста Білоголовського старостинського округу Оля Мишка.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким.

Вічна пам'ять і слава Герою!

Замість весільного рушника - чорна хустина на матері



6 липня жителі Буцацької громади віддали останню шану військовослужбовцю, солдату взводу охорони, мешканцю села Озеряни **Галині Йосифівні ЛАЩИК** (1999 р.н.), серце якої перестало битися під час несення служби.

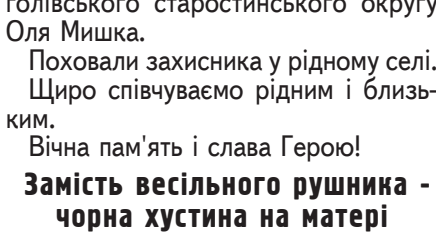
Світлої пам'яті Галина проходила службу у Монастирському територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки.

Ірина Фуфалко у соцмережі написала: "Вічна пам'ять... у Галі залишилася маленька донечка".

Поховали захисницю у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, колегам і побратимам.

Вічна і світла пам'ять Героїні!

Був справедливий і щирий



6 липня жителі Борщівської громади віддали останню шану військовослужбовцю, солдату, мешканцю Борщівського району Тернопільської області, стрільцю-помічнику гранатометника 1-го стрілецького взводу охорони 3-ї роти охорони 8-го батальйону охорони військової частини Т****, солдата, мешканця села Буцики, що на Гусятинщині, **Анатолія Васильовича СВДЕРА** (07.06.1972 р.н.), серце якого зупинилося 27 червня під час проходження військової служби в населеному пункті Волясянка Ужгородського району Закарпатської області.

Світлої пам'яті Олег від листопада минулого року вважався безвісти зниклим.

Серце розривається від болю... Рідні довго чекали, молилися, вірили, що Олег живий, що він повернеться. Але замість обіймів - нестерпна тиша й слюзи. Особливим болем оповиті очі членів згорьованої сім'ї, яка так довго чекала найріднішого.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким. Вічна пам'ять і шана Герою!

Користувався в односельців авторитетом і був сільським головою

3 липня жителі Великодержкарської громади віддали останню шану військовослужбовцю, стрільцю-помічнику гранатометника 1-го стрілецького відділення 2-го стрілецького взводу 3-ї стрілецької роти військової частини А****, сержанту, мешкан-

цю села Радосівка, що на Шумщині, **Сергію Миколайовичу НЕСТЕРУКУ** (31.10.1973 р.н.), серце якого перестало битися 28 червня у КНП "Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М.І.Пирогова Вінницької обласної ради" від поранення, отриманих 15 червня під час виконання бойового завдання в районі н. п. Яблунівка Краматорського району Донецької області.

Головний редактор газети "Новини Шумщини" Алла Омельчук написала: "Чоловік народився та виріс у Радосівці, тут минало його життя. Рано втратив батька, тож мамі доводилося ставити на ноги дітей. У Сергія є брат, який теж тут мешкає. Сергій закінчив Великодержкарську школу. Після того працював трактористом у колгоспі, закінчив з відзнакою Борщівський радгосп-технікум. Правда, навчання перервала служба в армії, але коли повернувся з війська, продовжив здобувати фах техника-механіка. Після того працював у колгоспі інженером. Сергій Нестерук користувався в односельців авторитетом, у Радосівці чоловіка поважали. У 2002 р. його обрали сільським головою. Головував один термін, згодом, як й інші селяни, їздив на заробітки, порався по господарстві. Дружина Сергія - родом з Івано-Франківщини. Позналилися, коли жінка приїжджала у місцевий колгосп обробляти бурякові лани. Одружилися, народили та виховали трьох дітей - дві доньки й сина. Старша уже подарувала родині онука Іванка, якого дідусь Сергій дуже любив, і хлопчик до нього горнувся. Син Богдан мешкає у Тернополі, а наймолодший Іринці виповнилося 16 років".

нопільській області, йдеться: "Під час виконання службових обов'язків на Дніпропетровщині раптово зупинилося серце нашого побратима, головного майстер-сержанта служби цивільного захисту Богдана Черняка. Богдан Олегович проходив службу у Тернопільському гарнізоні у період з 2010 по 2024 роки. Працював інструктором навчального пункту АРЗ СП Головного управління та після звільнення пішов захищати Батьківщину.

У нашій пам'яті Богдан завжди залишиться порядною, чуйною і доброю людиною та професіоналом своєї справи. Світла пам'ять про нього завжди буде в серцях колег по роботі, друзів, знайомих та рідних..."

"Богдан не встиг створити сім'ю. Не встиг обійняти своїх майбутніх дітей. Не встиг, бо обрав шлях стати на захист рідної землі. Захищаючи кожного з нас, він заплатив найвищу ціну - віддав власне життя. Замість весільного рушника - чорна хустина на матері. Не таким батьки уявляли життя сина", - йдеться у повідомленні Лановецької міської ради.

Поховали захисника у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, колегам і побратимам.

Вічна пам'ять і слава Герою!

Був справжнім патріотом



5 липня жителі Кременецької громади провели останню життєвою дорогою учасника російсько-української війни, мешканця Кременця **Юрія Богдановича ЛОЙКА** (29.10.1986 р.н.), який трагічно загинув 4 липня у автотраєкторії.

Світлої пам'яті Юрій навчався у Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії ім. Т. Шевченка, працював приватним підприємцем. З початком повномасштабного вторгнення у 2022 р. добровольцем вирушив захищати Україну. Служив у Роздольці, поблизу Бахмута на Донецьчині, де отримав травму. Після проходження реабілітації захищав Україну на Шумщині, у с. Ямне Охтирського району. Звільнений з лав ЗСУ 21 травня 2024 року.

Як розповіла дружина Наталія та друзі Юрія, він був дуже добрим, товариським, чуйним, завжди допомагав іншим, але найбільше - патріотом, який завжди вболівав за Україну, тому, як не просила його дружина, він не лише з перших днів пішов захищати Україну, а й після травми поспішив повернутися у стрій до побратимів.

Мужній воїн залишив у вічному смутку батьків Богдана і Емму, дружину Наталію, дочку Ірину та сина Давида. Поховали захисника у Кременці.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям.

Вічна пам'ять і шана Герою!

Ще жити б і жити...



5 липня жителі Буцацької громади віддали останню шану військовослужбовцю, солдату взводу охорони, мешканцю села Озеряни **Галині Йосифівні ЛАЩИК** (1999 р.н.), серце якої перестало битися під час несення служби. Світлої пам'яті Галина проходила службу у Монастирському територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки.

Ірина Фуфалко у соцмережі написала: "Вічна пам'ять... у Галі залишилася маленька донечка".

Поховали захисницю у рідному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, колегам і побратимам.

Вічна і світла пам'ять Героїні!

Був справедливий і щирий

6 липня жителі Борщівської громади віддали останню шану військовослужбовцю, солдату, мешканцю Борщівського району Тернопільської області, стрільцю-помічнику гранатометника 1-го стрілецького взводу охорони 3-ї роти охорони 8-го батальйону охорони військової частини Т****, солдата, мешканця села Буцики, що на Гусятинщині, **Анатолія Васильовича СВДЕРА** (07.06.1972 р.н.), серце якого зупинилося 27 червня під час проходження військової служби в населеному пункті Волясянка Ужгородського району Закарпатської області.

Світлої пам'яті Олег від листопада минулого року вважався безвісти зниклим.

Серце розривається від болю... Рідні довго чекали, молилися, вірили, що Олег живий, що він повернеться. Але замість обіймів - нестерпна тиша й слюзи. Особливим болем оповиті очі членів згорьованої сім'ї, яка так довго чекала найріднішого.

Поховали захисника у родинному селі. Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям.

Вічна пам'ять і шана Герою!



росли, сиділи за партами, сміялися на перервах, ділилися мріями про майбутнє. Він завжди був справедливий, щирий, готовий прийти на допомогу. Таким ми його пам'ятаємо. Коли почалася війна, він не зміг залишитися осторонь. Сказав просто: "Я буду захищати!" І пішов. А ми чекали звісток, молилися, гордилися, як він тримався, як підтримував побратимів, як до останнього був вірний присязі, друзям і своїй Україні. Його життя обірвалося на передовій. Та пам'ять про нього - жива. У наших серцях, у шкільному альбомі, у тиші класу, коли задуватимемо".

"Мабуть, не так він мріяв повернутися. Мріяв, як заїде додому, обійме і поцілує дочку, а вона привітає його з Перемогою. Але не судилося. Він віддав життя, щоб ця мрія здійснилася в інших", - йдеться у повідомленні Борщівської міської ради.

Поховали захисника у рідному місті. Щиро співчуваємо рідним і близьким, побратимам.

Вічна пам'ять і слава Герою!

Майже рік щирих молитов і довгого очікування



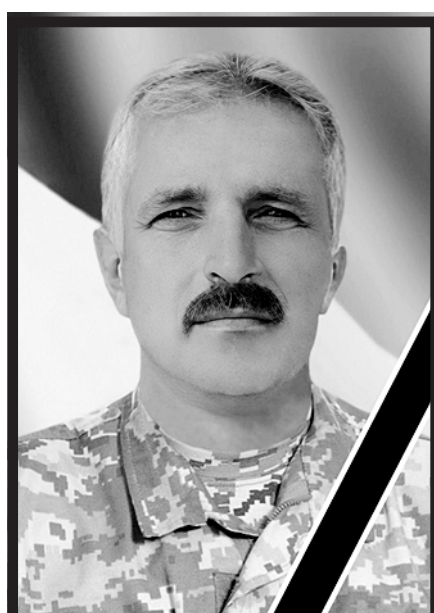
8 липня жителі Монастирської громади провели до місця вічного спочинку військовослужбовця, солдата 1-го егерського відділення 3-го егерського взводу 6-ї егерської роти 2-го егерського батальйону 68-ї ОЄБр ім. О.Довбуша, мешканця м. Монастирська **Анатолія Богдановича СИНЯВУ** (04.01.1987 р.н.), який загинув 26 серпня 2024 року під час виконання бойового завдання поблизу населеного пункту Мемрик Покровського району Донецької області.

Від кінця серпня минулого року світлої пам'яті Анатолій вважався зниклим безвісти, рідні жили надією і сподіваннями, але...

Поховали захисника у рідному місті. Щиро співчуваємо рідним і близьким, побратимам.

Вічна пам'ять і слава Герою!

Сподівалися, що живий...



8 липня жителі Буцацької громади віддали останню шану військовослужбовцю, стрільцю-помічнику гранатометника стрілецького взводу, мешканцю села Язловець **Віктору Миколайовичу ДРОЖАКУ** (12.09.1971 р.н.), який загинув 30 вересня 2024 р. внаслідок нанесення вогневого удару поблизу населеного пункту Красногорівка Покровського району Донецької області.

Світлої пам'яті Віктор від 30 вересня вважався зниклим безвісти, рідні, зокрема сестра Олена, його розшували, сподівалися, що воїн живий. Односельці згадують Віктора як доброзичливого, щирого, чуйного чоловіка, який дуже любив свою сім'ю, родину.

Поховали захисника у родинному селі.

Щиро співчуваємо рідним і близьким, друзям.

Вічна пам'ять і шана Герою!

В. Н.

Свобода
Головний редактор Тарас Савчук
Відповідальний секретар Віктор Уніят
Літературний редактор Наталія Гавришко
Редактор відділу Галина Вандзеляк
Бухгалтерія Галина П'ятиківська
Рекламний відділ Оксана Волошина
Індекс видання: 40184.
E-mail редакції: reklama-svoboda@ukr.net, svoboda-te@ukr.net. Сайт: svoboda.te.ua
Віддруковано: ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль, тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua. Замовлення № 915. Тираж 10202
Висловлювані авторами думки можуть не збігатися з позицією

* * *

Так вже мені випадає:
Зневага і поруч - шана,
До щастя дорога - в обхід,
До біди - наврожки.
Мабуть, і дошка буде в кінці
Не дубова - вільшана,
А ще, не дай Бог,
Доганятиме осуд людський.

Михайло ІВАЩУК.

9. 08. 2024 р

Почаївська лавра, ймовірно, втратить 12 гектарів території

ЗСУ щодня нагадують нам, що українська земля не для окупантів. На Тернопільщині назріває своя маленька, але вельми символічна деокупація. Йдеться про 12 гектарів землі, які Почаївська Свято-Успенська лавра, вірна подруга московського патріархату, "взяла в оренду" за сумнівних обставин. Місцева прокуратура, озброєна законом і здоровим глуздом, готується повернути ці гектари Україні. І в цьому є щось іронічно прекрасне - навіть "святі" землі, схоже, не вічно перебуватимуть під московськими молитвами.

діяльність чиновників, яка тепер коштуватиме державі кругленьку суму.

Московський патріархат і його земельні "чудеса"

У 2003 році за рішенням тодішнього президента Віктора Януковича Почаївську лавру передали в безоплатну оренду московського патріархату. Відповідним розпорядженням її вивели з підпорядкування Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника, після чого уклали орендний договір строком на 49 років - до 1 січня 2052.

Отже, лавра нині - не пам'ятка архітектури, а форпост УПЦ (МП), яка, здається, вважала, що державна земля - це бонус до їхньої "духовної місії". У час, коли Україна бореться з агресією РФ, це має вигляд невдалого жарту: структура, пов'язана з російським патріархатом, осіла на українських гектарах, ніби це їхній останній бастион.

Варто зауважити, нормою ст. 34 Закону України "Про охорону культурної спадщини" та ст.53 Земельного кодексу України встановлено обов'язкове цільове призначення для земель під об'єктами культурної спадщини, а саме історико-культурного призначення. Імперативність цих норм підтверджено численною судовою практикою (наприклад, справа №380/4498/20, справа №911/3323/21), і ця земельна ділянка має бути у державній власності, оскільки на ній розташовані будівлі, які є державною власністю. І це не просто пам'ятки, а комплекс пам'яток національного значення (6 об'єктів) - Почаївська Свято-Успенська лавра (охоронний №672 Н), що перебуває у

власності Міністерства культури та стратегічних комунікацій і на балансі та в оперативному управлінні Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника.

Але є і позитивні моменти, і справа з українізацією лаври таки рухається. У 2018 році Мін'юст скасував право на користування комплексом споруд лаври, а вже у 2024 році суд повернув Свято-Духівський монастир у державну власність. Тому, схоже, ситуація довкола Почаївської лаври - це серіал із кількома сезонами про те, як Україна повертає своє.

До речі, там досі висять портрети Ніколая II та Александра Невського. Це ж як треба любити "руський мір", щоб за три роки повномасштабної війни не прибрати ці "реліквії"?

Прокуратура в дії, але за чий кошт?

Кременецька прокуратура подала позов до суду, щоб визнати незаконною передачу 12 гектарів землі лаврі. Справа ґрунтується на тому, що рішення Почаївської міської ради було ухвалене з порушеннями, а документи, які це "узаконили", мають ознаки фальсифікації.

Отже, за результатами розслідування кримінального правопорушення з'ясовано, що службова особа управління Держкомзему у Кременецькому районі вчинила службову недбалість під час реєстрації земельної ділянки державної власності площею 12,3912 га, на якій розташовані об'єкти державного майна - комплекс споруд Почаївської Свято-Успенської лаври, і правильно віднесла ці землі до комунальної власності. Кременецька окружна прокуратура подала позовну заяву до господарського суду

для вилучення на користь держави з незаконного володіння Почаївської Свято-Успенської лаври цю земельну ділянку, вартість якої становить 641 766 808,99 грн.

У Тернопільській обласній прокуратурі підтверджують факт подання позову, проте зауважують, що суд ще не відкрив провадження.

Але є нюанс: щоб оскаржити це в суді, прокуратура має сплатити судовий збір - понад мільйон гривень із державного бюджету! Так-так, через те, що Почаївська міська рада не спромоглася скасувати старе рішення, Україна змушена витратити кошти, які могли б піти на дрони для ЗСУ чи допомогу переселенцям. Оце так "духовна підтримка" від місцевих чиновників!

Що попереду?

Прогнозовано, що судовий процес буде гарячим. Але братія лаври, звісно, не здасться без бою - у них є досвід у затягуванні справ і подання на апеляції. УПЦ (МП) уже намагалася оскаржити повернення згаданого вище Свято-Духівського монастиря державі, але апеляційний суд у 2024 році поставив крапку в історії. Тож є всі шанси, що і ці 12 гектарів повернуться державі. Але навіть якщо лавра чинитиме опір, Україна вміє боротися за своє.

Кожен клатик землі, повернений з-під московського володіння, - це не лише гектари, а символ того, що ніякі "духовні" зв'язки з агресором не дадуть права красти в українців. А ще - це нагадування, що бездіяльність місцевої влади може дорого коштувати державі. Тож нехай ця деокупація по-тернопільськи стане ще одним маленьким, але важливим кроком до великої Перемоги.

Галина НІТ

Коли діти зобов'язані утримувати літніх батьків

В Україні повнолітні діти можуть бути зобов'язані виплачувати аліменти своїм батькам, якщо ті є непрацездатними та потребують матеріальної допомоги. Такий обов'язок передбачено статтею 202 Сімейного кодексу України та статтею 51 Конституції.

Якщо діти відмовляються допомагати добровільно, батьки мають право звернутися до суду. Суд може зобов'язати дітей сплачувати аліменти у фіксованій сумі або у відсотку від доходу. Також можливе стягнення додаткових витрат, наприклад, на лікування чи догляд.

Втім, є винятки. Діти можуть бути звільнені від обов'язку утримувати батьків, якщо:

- батьки були позбавлені батьківських прав;
- суд встановить, що батьки ухилилися від виконання батьківських обов'язків;
- батьки не сплачували аліменти на дитину, і заборгованість перевищує суму за 3 роки.

Закон визначає два ключові критерії:

- непрацездатність батьків - досягнення пенсійного віку або наявність інвалідності (I, II чи III групи);
- матеріальна потреба - відсутність достатнього доходу для забезпечення гідного життя.

Вартість сільгоспземлі б'є рекорди

Ціни на сільськогосподарську землю в Україні продовжують стрімко зростати - особливо після відкриття ринку для юридичних осіб. За останні півтора року середня ціна 1 гектара землі зросла майже в 1,5 раза.



найбільш цінних земель - так званих "товарних" - вартість сягнула 1305 доларів за гектар, що також є рекордним показником, незважаючи на девальвацію гривні.

Зростання цін призвело до суттєвого збільшення загальної капіталізації ринку. 3 грудня 2024 по травень 2025 року вона піднялася на 277,6 млрд грн, сягнувши на кінець травня 2,154 трлн грн, або близько 51,9 млрд доларів.

Експерти зазначають, що ціни в регіонах є різними, залежно від родючості ґрунтів, логістики та попиту на землю.

Уявіть: мальовничий Почаїв, велична лавра, духовний центр... і 120 тисяч квадратних метрів української землі, які раптом стали "орендними" для лаври, що несе прапор російського православ'я. Це ж як треба молитися, щоб державна земля, варта понад півмільярда гривень, опинилася в руках організації, чії духовні наставники в москві мріють про "руський мір"?

Ці 12 гектарів на Кременеччині були передані в оренду Почаївській лаврі більше десяти років тому на підставі рішення Почаївської міської ради. Тоді, мабуть, щедрість місцевих чиновників затьмарила здоровий глузд. Але часи змінюються, міська рада давно переобрана, а от скасувати старе рішення нові депутати чомусь не спромоглися. Хоча підстав для цього було вдосталь - від сумнівної законності передачі до відвертого зв'язку лаври з московським патріархатом. Така собі "свята" без-

ПЕРШИЙ ФОРУМ СТАРОСТ ВІДБУВСЯ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

В Україні, і на Тернопілі зокрема, стартували жнива. У ці ліпневі дні аграрії розпочали їх зі збору озимого ячменю. У цей непростий час, коли над українською землею чуємо повітряні тривоги, фіксуємо рух БПЛА, ракет, у хліборобів настає період підсумків плідної праці - жнива.

Жнива - 2025

Перший форум старост відбувся на Тернопільщині



Цей захід став платформою для відкритого діалогу між старостами, представниками законодавчої та виконавчої влади, а також з міжнародними партнерами. З'їзд об'єднав старост з усіх громад області, голів громад, народних депутатів, урядовців та експертів для обговорення ключових викликів місцевого самоврядування.

Серед учасників - перший заступник Голови Верховної Ради Олександр Корнієнко, народні депутати Віталій Беззін, Олександр Аліксійчук, Іван Чайківський, Володимир Гевко, Посол Швеції в Україні Мартін Оберг та представники шведсько-української програми Polaris. О.Корнієнко наголосив на важливості поси-

лення повноважень старост, а Оберг відзначив внесок Швеції у підтримку децентралізації в Україні.

Форум висвітлює необхідність чітких ресурсів і повноважень для старост, щоб вони могли ефективно працювати на благо громад. Учасники обговорили законодавчі зміни, які вже допомогли громадам, та визначили нові кроки для розвитку.

Вже липень радіє достиглому колосу...

В Україні, і на Тернопілі зокрема, стартували жнива. У ці ліпневі дні аграрії розпочали їх зі збору озимого ячменю. У цей непростий час, коли над українською землею чуємо повітряні тривоги, фіксуємо рух БПЛА, ракет, у хліборобів настає період підсумків плідної праці - жнива.

урочистість -благословення та окроплення сільськогосподарських угідь свяченою водою, молитва за хороший урожай, змогу спокійно провести жнивну кампанію і за потребу у дощі.

Звісно, краще у жнивні дні не було б дощів. Але цього року волиги дуже бракує культурам, яким ще треба рости і рости, а вони в'януть під палючим сонцем.

"Нам треба і погоди, щоб зібрати стиглий озимий ячмінь, і дощу, щоби добре зволожити надмірно спрагу землю. Дякуємо Господу і Збройним силам України за змогу спокійно трудитися! Низький уклін воїнам-землякам Василю Капустинському та Олександру Довбенку, які свої молодечі життя поклали на вівтар України, щоби квітла рідна земля! Шана та вдячність усім захисникам, хто на передовій є щитом для країни!"

Красно дякуємо отцю Мирославу Ткачуку та громаді села Білий Потік за відновлення християнської традиції, дякуємо пайовикам і усім, хто в цей спекотний день з молитвою

глибокого духовного змісту віддали шану хліборобській праці. Бо лише з нею і вірою та Божою поміччю зможемо добре жнитувати.

Першим стартував відділок Олега Гундзика та комбайнери Петро і Сергій Монастирські. Дякуємо за працю! Тішить озимий ячмінь сорту Люсьєн української селекції, з високою стійкістю до вилягання та хвороб листків.

На жаль, триває четвертий рік війни. У цю пору переджнив? і очікування найбільшого хліборобського свята з'являються подвійні почуття: тривоги і люті, з одного боку, та вдячності Господу і ЗСУ, що зріє плодами нива, з другого.

Пора настала, і зерно летить, робота кипить, тому що прогноз погоди попереджає: гаяти не можна й хвилини!" - написали місцеві у соцмережах.

"На Тернопільщині стартували жнива, - читаємо у Фейсбуці на сторінці заступника голови обласної ради Володимира Болешука. - Побував сьогодні на полях у знаменитого аграрія, керівника підприєм-

ства "Агроспецгосп" Мирослава Горбатюка у селі Плотича. Тут розпочали збір зеленого гороху, який відразу з поля відправляють на переробку для консервації.

Господарство цього року засіяло різними сортами гороху 150 га землі. Загалом в області зеленого гороху вирощують майже на 400 га. Молотять спецкомбайном, який бережно відділяє зерна від стручків. Працюють від ранку до ночі, щоб встигнути зібрати врожай в оптимальні терміни і зберегти якість продукції.

Мирослав Горбатюк у сільському господарстві - з 1996-го року. Вирощує також зернові культури й квасолі. Налагодив переробку власної сировини. Частину готової продукції постачає нашим захисникам. Від початку масштабного вторгнення активно допомагає воїнам на фронті".

Сприятливої погоди і щедрого врожаю аграріям!

Галина САВЧУК

Тернопільська обласна прокуратура отримала нового керівника

Упродовж майже дев'яти місяців прокуратура працювала без постійного очільника під тимчасовим керівництвом Олександра Божика.

31 липня 2025 року її очолив Віталій Панченко. Це призначення стало першим кроком до стабілізації роботи установи. Перш ніж обійняти цю посаду В.Панченко мав розмову з Генеральним прокурором України, який поставив завдання забезпечити законність на території Тернопільської області.

"Я сприйняв це як виклик, що потребує виваженого рішення. З огляду на ситуацію в державі, рішення було швидким", - зазначив новий очільник.

Віталій Панченко народився у 1985 році в Тернополі. Закінчив Національну юридичну академію імені Ярослава Мудрого, отримавши юридичну освіту. З 2008 року працює в органах прокуратури, обіймаючи різні посади, зокрема слідчого, прокурора відділу, начальника відділів у військовій прокуратурі Західного та Південного регіонів України, а також заступника і першого заступника військового прокурора сил АТО. До призначення він працював на керівних посадах у Спеціалізованій прокуратурі у сфері оборони Офісу Генерального прокурора.

У Тернопільській ОВА новий очільник департаменту розвитку інфраструктури

Виконувачем обов'язків директора новоствореного департаменту розвитку інфраструктури Тернопільської ОВА став Тарас Капуста.

З інформацією від прес-служби ТОВА, новий департамент утворили шляхом об'єднання департаменту капітального будівництва та управління розвитку інфраструктури. Кадрові зміни відбулися через незадовільну роботу попереднього керівника департаменту капітального будівництва Сергія Рудяка, зокрема, у питанні взаємодії з громадами щодо ремонту місцевих доріг і передачі об'єктів незавершеного будівництва.

Начальник Тернопільської ОВА Негода уже обговорив з новопризначеним керівником ключові завдання нового підрозділу. Передача недобудованих об'єктів на баланс громад, ефективне управління дорожньою інфраструктурою, формування автобусної мережі області та організація пасажирських перевезень. Пріоритетом визначено ремонт доріг,

якими здійснюється підвіз учнів і вчителів до шкіл, а також ділянок, на які громади спрямували кошти або залучили бізнес для співфінансування.

Довідково. Тарас Ярославович Капуста народився 27 вересня 1969 у м. Чортків. Фінансист, економіст, громадсько-політичний діяч. Депутат Тернопільської обласної ради (2009). У 2006-2010 рр. був головою Чортківської РДА. У 2010-2016 рр. очолював управління водних ресурсів у Тернопільській області. Згодом був в.о. начальника Львівського обласного управління водних ресурсів. З 2018 р. - директор Центру підвищення кваліфікації працівників водного господарства. 2020-2022 рр. - знову начальником Регіонального офісу водних ресурсів Тернопільської області. А 4 лютого 2025 року Тарас Капуста захистив дисертацію і став доктором філософії зі спеціальності 103 "Науки про Землю" (назва дисертаційної роботи: "Гідроєкологічні та гідрохімічні характеристики річково-басейнових систем (прик. тов. Дністра) Тернопільщини в умовах техногенного навантаження").

Право Розслідують шахрайство з коштами для ветеранів

Тернопільська обласна прокуратура розпочала досудове розслідування за фактом шахрайства, пов'язаного із заволодінням коштами, призначеними для лікування ветеранів війни за обласною програмою "Турбота". Справу кваліфіковано за ч. 3 ст. 190 Кримінального кодексу України (шахрайство, вчинене в умовах воєнного ста-

ну). За інформацією місцевих медіа, ветерани війни поскаржилися на дії посадовця однієї з міських рад Тернопільщини, який вимагав "відкати" з наданих на лікування коштів. За словами одного з потерпілих, із 25 тис. грн допомоги він отримав лише 17 тис. грн, решта суми була привласнена чиновником готівкою або через переказ на банківську картку.

Смертельний конфлікт у Почаєві

Слідчі поліції Тернопільської області завершили досудове розслідування резонансної справи щодо смертельного конфлікту в Почаєві та скерували обвинувальний акт до суду. Між місцевими жителями виник конфлікт, який переріс у трагедію з летальними наслідками. За даними слідства, один із учасників завдав другому тяжкі тілесні ушкодження, що призвели до смерті. Поліція оперативно затримала підозрюваного, а під час розслідування збрала докази, які підтверджують його причетність до злочину. Справу кваліфіковано за відповідними статтями Кримінального кодексу України, що стосуються умисного завдання тяжких тілесних ушкоджень, які спричинили смерть. Наразі підозрюваний перебуває під вартою, а матеріали справи передані до суду для розгляду по суті.

Головного інженера підозрюють у забрудненні річки

Поліція Тернопільської області висунула підозру головному інженеру Кременецького комунального підприємства за фактом забруднення річки Іква. За даними слідства, через неналежне виконання обов'язків посадовцем підприємства відбувся скид забруднюючих річовин у річку Іква, що завдало шкоди довкіллю. Порушення виявили під час перевірки, ініційованої правоохоронцями після скарг місцевих жителів. Попередньо встановлено, що дії інженера призвели до погіршення екологічного стану водойми. Справу кваліфіковано за статтею Кримінального кодексу України, що стосується злочинів проти довкілля. Наразі триває досудове розслідування, під час якого встановлюються масштаби завданої шкоди та обставини інциденту. Поліція проводить експертизи для визначення рівня забруднення та його впливу на екосистему.



Написано серцем

У почуттів немає строків

У почуттів немає строків,
Душа то плаче, то болить.
Напротязі прожитих років
В грудях захована щемить.
А часом спогадом тихенько,
Як стрічка фільму пролетить.
І знов тріпоче у серденьку,
Наче пташина люба мить.
Як ми, узявшись за руки,
Ішли з тобою наче в снах.
Тепленьке літо, квіти й луки,
А у серця цвіла весна.
Душа розкрилилась - "кохаю"
І знову віршів зорепад.



Лиш спогад це, і я це знаю,
Ніщо не вернеться назад.
Юрій ЗАЯЦЬ

Колись і нас не стане на землі

Колись і нас не стане на землі.
І як би не жорстоко це звучало,
Але це правда. Хочемо чи ні -
Таке життя... І нас воно обрало.
В одну секунду тут залишимо усе.
Усе і всіх, кого ми так любили.
Все дороге, безцінне і просте,
Чим за життя сміялись і раділи.
Та все у світі буде, як було:

І сонце зійде так,
як завжди сходить,
Весною знов розпуститься стебло.
Але життя...
воно колись проходить.
А ми живемо ніби назавжди,
Все відкладаючи
на завтра чи на потім,
І спішимо, не знаючи, куди,
Віддаючи себе проблемам і роботі.
Через дрібниці сваримо дітей
І нарікаємо на сонце і негоду.
Так часто ображаємо людей
І знов чекаємо то привід,
то нагоду.
А нас колись не стане на землі.
Цього, на жаль, нікому не змінити.
Та поки ми ще тут і ми живі,
Давайте разом це життя любити.

Катерина РАБЧУН-МОСІЙЧУК



Люди, які тебе люблять

Найбільша коштовність на землі - це люди, які тебе люблять. Їх не можна купити, їх не можна нічим замінити і їх не так багато у кожного з нас.



Бо коли в серці залишиться тільки любов, ми будемо по-справжньому багаті.

Ігумен САВАТІЙ СОБКО

Жадоба буття...

Через 100 років - у 2125-му - нас уже не буде. Підемо у засвіти всі. І ми, і наші близькі, друзі, знайомі - всі залишимо цю землю.



ло б змінитися. Можливо, ми почали б більше бути, а не просто мати.
Жадоба "ще й ще" краде у нас найдорожче - час.
Час на розмови, яких так і не було.
На прогулянки, на які не вистачило сил.
На обійми, відкладені на потім.
На поцілунки дітям, на сміх з коханою людиною, на спогади, які ми могли б створити, але не створили.
Саме ці миті були б справжніми. Тими, що наповнюють душу теплом і живою радістю.
Натомість ми витрачаємо дні на гонитву, на накопичення речей, що зникнуть без сліду...

Леся любила весну, її початок, коли природа прокидається від зимової сплячки. Та найбільше до вподоби їй був веселий місяць травень. Адже саме у цьому місяці народилася Леся. Вона була зачарована першим травневим громом, з яким обов'язково прийде дощ...

Дівчині подобалось працювати медсестрою. Проте Леся прагнула чогось більшого - стати терапевтом. Двічі складала іспити до вищого медичного закладу, але завжди бракувало балів. Та не втрачала надії, життя продовжується і була вона оптимістом.
Леся пішла на побачення з Ігорем. Зустрічались вони недовго, та дівчина встигла закохатися в нього по-справжньому. Адже він - учитель, інтелектуал. Скільки всього парубок знає і як любить читати Лесюні ліричні вірші. Дівчині пощастило, сьогодні Ігор зробив їй пропозицію, після якої Лесі здалося, що вона стала справді щасливою.
Вирішили жити окремо, винайнявши житло, оскільки Леся жила з батьками у двокімнатній квартирі, брат служив в армії. В Ігоря також ідентична квартира з батьками і молодшою сестрою. Все було ніби добре, тільки от дівчина відчувала неприязнь з боку Ігорових батьків. Вони між іншим, та все ж намагалися інколи вколоти Лесю стосовно її освіти.
У молодят згодом знайшлася донечка. Доля була оповита безпекою, радістю й достатком. Тому освіта, з народженням Софійки, відійшла на другий план...
На жаль, в житті трапляється те, що страшно навіть уявити. Ніхто, мабуть, не застрахований від біди, трагедії, розпачу і смутку... Якогось дня Леся зі своїми батьками та Ігорем поїхали на дачу. Дакувати Богу, малечу залишили з Сергієм - Лесиним братом. Коли поверталися додому, на повороті у їхнє авто на великій швидкості врізався КамАЗ. Батьки загинули відразу, а молоді потрапили в реанімацію. Ігор згодом одужав, а от Леся мала проблеми з хребтом. Лікарі не могли нічого вдіяти: молода жінка перенесла кілька операцій і все ж назавжди опинилася в інвалідному візку...

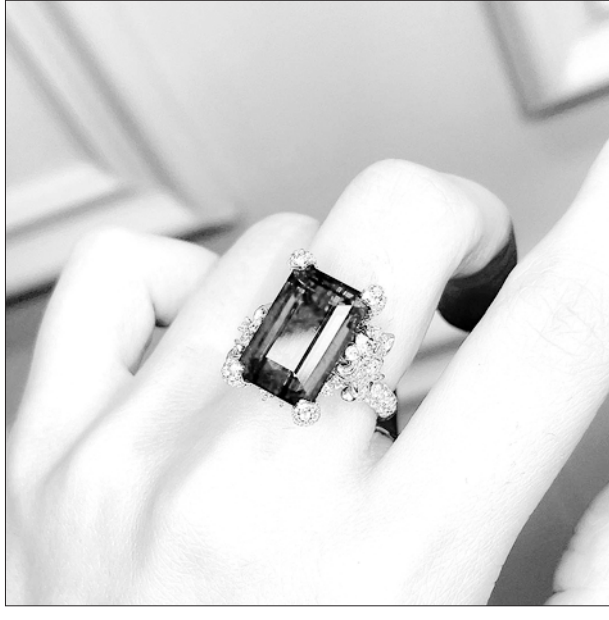


Життя опісля нестримно покотилося вниз. Ігор з кожним днем все більше віддалявся від дружини. А котрогось дня заявив, що залишає їх. Він більше так не може і не хоче жити. Ігор здоровий чоловік і дружина йому потрібна така ж. Вона обов'язково буде з вищою освітою і народить йому сина, про якого він так мріяв. "Господи, - думала Леся,

про що він говорить: інша жінка, син, освіта? Доля послала їм серйозне випробування, з яким Ігор не бажає миритися"...
Довелось повернутися у батьківську хату, до якої Лесю з трирічною Софійкою привіз брат. Тепер уся чоловіча відповідальність за сім'ю лягла на плечі молодого юнака. Сергій залишив інститут і пішов на будову.
З яким боєм і гордістю Леся спостерігала за братом, який з кожним роком ставав для них взірцем справжнього чоловічини. І звідки у

нього братося стільки сил і терпіння? Це все Сергієві друзі - однокласники, одногрупники, хлопці з власного двору. А недавно приїжджав товариш, з яким разом несли армійську службу. Усі братові знайомі допомагали, хто чим міг...
Ось і до першого класу Софійку повів дядько Сергій. Леся плакала від радості і розпачу. На перший дзвінок не прийшов Ігор чи хтось із його родини. Колишній спочатку телефонував, а потім і зовсім забув про їхнє існування. Вони потребували бодай моральної підтримки...
Сергій розвивався між школою, роботою, магазинами і багатьма дрібними, та все ж потрібними справами. На поміч, як завжди, прийшли вірні друзі. Вони по черговому відводили і приводили Софійку зі школи, купували продукти. Леся, хоча й інвалід, все ж на кухні була справжнім асом. А єдиний вихідний - неділю, брат присвячував сестрі. Вони, троє (Леся в інвалідному візку) виходили в місто, здебільшого в парк. Сестра високо цінувала те, що для них робив брат і завжди з любов'ю думала про Сергія.
Роки попри все минали. Софійка школу закінчила, швидко подорослішала. Та й Сергієві ставало значно легше жити. До хатніх і побутових проблем активно долучалася Софія. Вихідні Сергій присвячував собі. У нього навіть дівчина з'явилася. А в доньки - теж непоганий хлопець. Софійка вступила на заочне відділення університету, пішла працювати у торговий центр за непогану платню...
Леся сиділа на балконі, милуючись природою. Думки були тільки про хороше. Незабаром настане її улюблена пора року - літо. Вона насолоджуватиметься співом птахів і усім серцем сподіватиметься кращої долі для найдорожчих їй людей - Сергія та Софії. Адже, коли живеш в очікуванні кращого, то це ліпше обов'язково прийде...
Оксана ВОЛОШИНА

Перстень з рубіном



місті хотів загубитися серед шуму та гаму. Влаштувався різноробочим в будівельну компанію. Але "дружки" знайшли його.
- Ти наш, не забувай! Справа є.
- Я на "мокре" не піду, - відрізав Юрій.
- А тебе ніхто і не просить. Пальчики нам твої золоті потрібні, - сказав головний банди. А Юрію тоді було все одно, чим займатися, на житті своєму він поставив хрест.
- На Захід їдемо, там роботи непочатий край. Зажерлися бандерівці. Кілька хатів взяли без

тюрми. Які думки були в неї тоді, зараз не пам'ятає. Тільки те, що збрала свої книги і відправила до тюрми. Листа не відписала.
- Вони там не мають що робити, то й пишуть жалібні чи любовні листи, може хтось поведеться. Не відписуй, бо пристане, а потім ще й приїде, не дай Бог, - порадила Лані знайома. Той лист зачепив вразливу Ланину душу і вона вирішила хоч щось зробити для незнайомця, відправивши книги.
За десять років життя у Лани сталося багато подій. Вона писала і видавала книги, жила життям, повним радісних і сумних подій. Про лист забула.
Життя Юрія, за цей час, майже не змінилось. Воно проходило за суворим режимом ув'язненого.
- Гей, "мокрушнику", ти вже скоро "відкинешся", - Одноокий складав свої далекоглядні плани в камері, де сиділо троє злочинців.
- Я ж вам сказав, що я не вбивця, - відкукався Юрій.
- Та так, ти святий! - зареготав той. Так і приклеїлася до Юрія кличка "Святий". І ось він уже крокує заповненою польовою дорогою до свого села. В кишені куртки, що вийшла з моди десять років тому, довідка про звільнення. А ось і горбок знайомий, де видно село, як на долоні. Тут не раз з хлопчачками збиралася свої розмови підліткові вести. Юрій сів на зелену траву. Вітер обвівав свободою усе його тіло. Серед хатин поглядам відшукав свою. Щось тяжке і гостре заворушилося в грудях, запекло біля серця. Зрозумів - туди йому шлях заказано. Він встав і пішов назад, навіть не озирнувшись, лиш три рази плюнув на дорогу... У великому

особливих пригод. Цей будинок рожевого кольору усім приглянувся. Трапили до нього легко - господарі вікно залишили прочиненим. Один стояв на "атаці", а Юрій із Рудим проникли до будинку. Нишпорили недовго, бо наче щось стримувало їх. Рудий ліг на розкішне ліжко у спальні, а Юрій сів у крісло. З фотографії на них дивилася сімейна пара.
- Я б хотів мати такий будинок, - зітхнув Рудий.
- А я таку дружину, - сказав Юрій.
- Красива. Дивися, тут її прикраси. Заберемо - буде плакати.
- Нехай оплаче, той ще їй купить, - кивнув на фотографію чоловіка. Юрій відчинив шафу, а Рудий так і лежав на ліжку, заклавши руки за голову. Які чудові сукні! Вона, мабуть, артистка! Візьмемо? Та кому брати? Двоє замовкли, задумавшись кожен про своє. І раптом Юрій побачив на полиці знайому книгу. Став листати, знайшов вірш.
- Це вона, вона! - вигукнув здивовано. Він став читати напам'ять вірш, а Рудий слухав і мовчав, аж просльозився.
- Ми нічого тут не візьмемо, ти чужий? Скажемо Одноокому - "голак". Домовилися? - запитав Юрій.
- Добре, - сумовито мовив Рудий, непомітно прихиливши зі століка перстень з рожевим рубіном...
Лані прийшло повідомлення із Нової пошти.
- Та я нічого не замовляла, - здивувалася.
- Все оплачено. Прийдіть і заберіть...
Коли вона розпакувала бандероль, то у маленькій коробочці побачила свій золотий перстень з рожевим рубіном...

Райса ОБШАРСЬКА

Мрія про море...

Ця дівчина жила у селі і ніколи не бачила моря. Хіба по телевізору, в інтернеті, у рекламному журналі. Вона відчувала його прибій, незорість, схід сонця. І мріяла у снах доїхати, дійти.

Але вивчилася, влаштувалася на гарну, добре оплачувану роботу. Вийшла заміж, народила двох дітей.
Спочатку з чоловіком збирали гроші на квартиру, тоді на авто. Двох бабусь з онуками щоліта відправляли на море, щоб вони оздоровилися, набралися сил на наступний навчальний рік.
Бабусі старіли, діти підростали. А дівчина, яка народилася в селі, і звикла до важкої роботи, вийшовши заміж, працювала і працювала, щоб все було в її сім'ї, родині.
Здавалось, уже все є — достаток, родина, діти, робота і гроші, от тільки їй снилося море...
Дочка заміж виходила — подавувала їм мама подорож весільну на море. Нехай діти поїдуть, відпочинуть, якщо юною самій таке марилося лише у снах. І син з невісткою уже з дітками мандрують відпочивати...
І вранці чоловік також заявив, що втомився. Треба перепочити. З моря уже повернувся не сам, розлучилися після тридцяти років спільного життя.
І ось вона у самотній квартирі. І все наче у неї є. Дім — повна чаша. Є робота і є зарплата. Інколи діти приходять, свати, забігають онуки.
Літо, липень пахне липою, вишнями і черешнями. Через війну люди рідше їдуть на море в Україну, частіше вирушають за кордон — у Єгипет, Туреччину, Болгарію.
А їй добре й тут, у рідній стороні, тільки б без сирен, без болячок, які вже обсіли... Та чомусь знов уві сні їй примарилось море, наче воно дуже-дуже близько, чекає на неї. Біля підніжжя гори плюскотяться морські хвилі. А вода тепла-тепла, як мамині руки у дитинстві, що огортали її добром, теплом, і бажали доньці щасливої долі...
Галина ВАНДЗЕЛЯК

Головні вороги моркви

Морква наприкінці червня здається міцною? Не обманюйтеся. Її головний ворог не в землі й не на листі, а в небі. Це сонце. Спекотні промені - справжній кошмар для ніжних коренеплідів. Прямі палючі промені не тільки гріють ґрунт, а й спричиняють стрес рослині через надмірне випаровування вологи через листя.



Верхній шар ґрунту швидко перетворюється на запарошену кірку, яка швидко розтріскується. Особливо швидко вона утворюється на важких, глинистих ґрунтах після поливу або дощу. Кірка не тільки "запечатує" поверхню, а й посилює випаровування вологи з нижніх шарів ґрунту через капілярний ефект (підтягує воду вгору до поверхні, де вона випаровується).

Нестача вологи в період активного росту бадилля і початку формування коренеплоду - катастрофа. Коренеплід грубіє, стає дерев'янистим, втрачає соковитість, може почати гілкуватися в пошуках вологи. З'являється гіркота. Гілкування коренеплоду - це сигнал рослини про сильний стрес, спроба знайти воду в поверхневому шарі ґрунту, замість того, щоб рости глибоко вниз. Гіркота ж часто пов'язана не тільки з тривалою посухою, а й з нерівномірним зволоженням (наприклад, тривала посуха, а потім рясний полив). Такі перепади спричиняють вироблення захисних сполук (ізокумаринів), які й надають гіркої смаку.

Стабільна, хоч і не надмірна вологість - запорука солодкості та правильної форми. Тонкий шар скошеної трави, компосту або навіть просто розпушування після кожного поливу або дощу врятує становище. Мульча збереже дорожочинну вологу, охолодить ґрунт, не дасть утворитися вбивчій кірці. Частота

поливу залежить від погоди та типу ґрунту, але принцип такий: краще рідше, але дуже рясно, ніж щодня потроху.

Розпушування (як альтернатива мульчі) треба проводити наступного дня після поливу чи дощу, коли ґрунт трохи підсох, але ще не перетворився на "бетон".

Крім того, тверда кірка не пропускає повітря. Коріння задихається. Воно потребує кисню для засвоєння поживних речовин та активного росту. Щільна кірка робить рослину більш вразливою до корневих гнилей та хвороб.

Також проблемою для моркви можуть бути шкідники, зокрема листоблішка або морквяна муха, але без вирішення двох головних - сухості і нестачі кисню - боротьба з комахами марна. Здорова морква, яка отримує достатньо вологи та повітря, має міцні клітинні стінки й краще розвинену кореневу систему. Така рослина здатна виробляти власні захисні сполуки, які роблять її менш привабливою для багатьох шкідників. Слабкі ж рослини, навпаки, виділяють специфічні запахи, що приваблюють шкідників.

Поруч з морквою можна посадити цибулю або часник, розкласти бадилля томатів - їхній запах відлякує морквяну муху.

Створення комфортних умов для кореневої системи моркви на початку липня сприяє формуванню сильніших, здоровіших рослин, які загалом краще пристосуються до шкідників, і хворобам.

Пасинкувати помідори чи ні?

Досвідчені городники скажуть, що пасинкувати слід обов'язково. Пасинок - це новий пагін, що виростає із пазухи листка. За сприятливих умов пасинок може перерости в сильний стовбур, який буде забирати в основного стовбура більшу частину поживних речовин, необхідних для росту і розвитку плодів. Це призведе до уповільнення процесу цвітіння бутонів і зрос-

тання помідорів, які вже утворилися.

Для обрізки пасинків використовуйте стерильний інструмент. Пасинкування слід проводити в суху погоду. Обов'язково необхідно залишати невеликий хвостик, це запобіжить появі нового пасинка на місці зрізаного. У жодному разі не викидайте видалені пасинки, адже вони є живцями, які можна укоренити і виростити з них новий кущик помідорів.

Кавова гуща як добриво

Залишки гущі після заварювання кави є цінними для рослин. Кава містить азот і фосфор. Завдяки азоту активно формуються пагони, листки набувають насиченого зеленого кольору, що свідчить про утворення достатньої кількості хлорофілу. Фосфор благотворно впливає на кореневу систему, цибулини, кореневища, бульби. Рослини, які не відчувають нестачі в сполуках фосфору, утворюють безліч бутонів, щедро і пишно цвітуть. У них достатньо енергії, щоб сформувати насіння і плоди, дозріти. Крім того, цей диво-елемент підвищує імунітет. А ще аромат кави відлякує багатьох шкідників.

Кавова гуща, додана у невеликій кількості в ґрунт, зробить субстрат більш пухким і повітропроникним. Коренева система рослин в такому ґрунті отримуватиме достатню кількість кисню.

Хороший результат спостерігається під час підгодовілки моркви. Грядки обробляють гущею кави з метою поліпшення смакових якостей і прискорення дозрівання коренеплідів. Її можна додати в вазони з квітами.

Чудовий ефект має використання кавових відходів на квітниках. Слід перемішати пісок і гущу й притрусити цією сумішшю ґрунт навколо рослин. Якщо ж потрібно позбутися від шкідників, суху гущу закопують на невелику глибину, а рослини обробляють суспензією з кавової гущі.

Водний розчин гущі захистить кущі троянд від навали равликів і мурах, а своєрідний аромат кави відлядає літаючих шкідників від бутонів.

Внесення кавового добрива прискорить і продовжить терміни цвітіння цибулинних і кореневищних рослин. Тюльпани, півонії, хости і лілії швидше розкриють бутони і довше цвіститимуть. Ще один ефект такого виду підживлення - насиченість і яскравість кольору бутонів і листя.

Коли проводити обрізку полуниці після збору врожаю?

Є кілька причин, чому обрізають листя на полуничних кущах, які вже відплодоносили: прибрати сухе, хворе, пошкоджене листя; знизити кількість комах-шкідників, які зимують на грядках; омолодити кущі; попередити інфекції і хвороби.



Обрізати полуницю можна як навесні або восени, так і відразу після збору врожаю. У кожного часу свої переваги і недоліки.

Весняна обрізка допомагає позбавити рослину від пошкодженого за зиму листя. Навіть якщо земля була вкрита мульчею, то це зберегло коріння, а не все листя. Ретельний огляд грядок після зими покаже актуальну картину. Якись частини рослини виявляться хворими, якісь засохлими. Тому їх потрібно обережно обрізати, не зачіпаючи здорове листя та бруньки.

Осіня обрізка дасть змогу почистити грядки після сезону від зайвого сміття, а також знищити частину шкідників. Але така обрізка може травмувати рослину, оскільки вона залишиться без природного захисту безпосередньо напередодні зими. Тому зробити це слід раніше, щоб до холодів полуниця ще встигла звикнути до нового стану. Крім пошкодженого або хворого листя, чіпати більше нічого не можна. Після процедури обрізання ґрунт потрібно застелити мульчею з органічного матеріалу - трави, солом, торфу, хвої. Обрізка після збору врожаю найбільш правильна. До холодів полуниця встигне обрости новим листям, з ним вона зможе краще зимувати, а крім того, з'яв-

ляться і зміцніють нові бруньки.

Оскільки листя потрібно тільки обрізати, а не відривати руками, щоб не пошкодити здорову частину куща, то варто перед початком процедури підготувати інструменти: ножиці або секатор, засоби для рихлення землі, мульчу. Кожен кущик доведеться оглядати окремо і дуже ретельно. Якщо трапляється листя, яке має нездоровий вигляд або висохло, то кожне відрізають по чергово. Те ж стосується вусів і квітконосів після плодоношення. Як тільки все непотрібне видалено, необхідно розпушити і полити міхуряддя.

Бажано внести підгодовілку - слабкий розчин коров'яку або посліду, плюс подальше поспинання попелом. Кущі з великими пошкодженнями краще видалити, а лунку або грядку обробити марганцівкою.

Залишати чи обрізати вуса кожен власний ділянки вирішує залежно від планів на нові врожаї полуниці. Вуса можна буде пересадити на нове місце, коли підроснуть. Якщо пересаджування не передбачається, то їх обрізають, як і листя.

Час гортензій

завглишки пів метра, заповнену ґрунтосумішшю. У неї обов'язково додають фосфорні добрива. Після правильної посадки кілька років гортензії підживлювати не потрібно. Однак на 2-3 рік підгодовля є обов'язковою.

Навесні для активного росту пагонів гортензіям потрібен азот. Тоді листя буде зеленим та великим, а суцвіття - красивими. Закінчити підживлення органікою та азотом потрібно перед цвітінням для крупнолистих гортензій, які цвітуть на пагонах минулого року. Блакитні та фіолетові рослини підживлюють відновлювачем кольору Агріколь для блакитних гортензій. Сполуки алюмінію та калію, які містяться в ньому, дадуть можливість квіткам поблакитніти і стати яскравішими.

Після того, як гортензії відцвітуть, у них ви-

даляють відцвілі суцвіття і підживлюють добривом з високим вмістом калію. Кущі закладуть прекрасне суцвіття на наступний рік.

ґрунт під гортензіями обов'язково потребує підкислення. Найкраще 2 рази на рік - навесні та восени - вносити під кущі по 20-25 г на 1 кв. м підкислювача на основі сірки або препарату Тіовіт-джет. У разі появи ознак нестачі магнію і заліза (бліде листя, характерні плями, слабке цвітіння) кущі поливають розчином добрива Пекацид. У жодному разі під гортензії не вносять вапно і калійну селітру. Для них можна використовувати тільки кислі добрива. Підживлення метельчастих гортензій можна закінчувати пізніше, ніж крупнолистих, оскільки вони цвітуть на однорічних пагонах.

Спорт

Валентин Білик про перемогу у фіналі та підсумки сезону

Як ми уже писали, 27 червня у фіналі аматорського чемпіонату України сезону-2024/25 в столиці України заліщицький "Дністер" переміг київського "Атлета" - 3:1.

Дорогі, в історії тернопільського футболу лише один раз команда з нашої області здобула першість України серед аматорів. Було це ще в 1982 р., коли чемпіоном стала бережанська "Нива". Тож минуло аж 43 роки, поки команда з Тернопільщини повторила досягнення бережанців.

Одним з героїв фінального поєдинку з "Атлетом" став півзахисник "Дністра" Валентин Білик. Він розповів нашим читачам про емоції, які панували в команді після матчу, та проаналізував футбольний сезон загалом.

- Валентине, вітаю з перемогою. Розкажіть, завдяки чому вдалося перемогти у першості України і що відчували після закінчення фінального поєдинку?

- Важко знайти слова, щоб повністю передати відчуття після такого ефектного і переможного завершення сезону. Емоції зашкалювали, адже фінал став справжнім випробуванням сили, навичок, техніки та характеру, фінансових зусиль президента клубу. Як кажуть, кінець - як у добрій казці. І ніби здається, що все було легко, а насправді, про що більшості людей і не замислюється, стільки титаничної роботи було зроблено за цей рік командою, попереднім тренерським штабом на чолі з Олегом Шеласвим, Русланом Костишним і теперішнім тренером Олегом Красноповоровим. Було багато зусиль, поту, зрештою, й синяків, які



ми набили впродовж року, щоб збудувати саме таким наш колектив - команду переможців.

- Як склався сезон для команди?

- Як тільки подали заявку на участь в аматорському чемпіонаті на початку сезону, то сподівалися хоча б зачетитися в середній турнірній таблиці, але, як кажуть, апетит з'являється під час їди. Запросили іменитих тренерів, вони повірили у нас, ми надихнулися їхнім баченням і поступово почали будувати команду. Були і прикрі поразки, хоча здебільшого ми програвали не через те, що суперники були кращі, а через власні помилки. Також у першому колі був історичний момент для "Дністра", коли ми не програвали 8 матчів поспіль у чемпіонаті аматорів. Це був дуже сильний поштовх для нашої команди, який закріпив менталітет і психологію, впевненість, що можемо поборотися і за призові місця. Вважаю, що першу частину чемпіонату ми провели дуже добре, а щодо другої, то вона вийшла менш стаб-

ільною. На мою думку, на це вплинуло кілька факторів, основний з яких - зміна тренерського штабу в підготовчий період до другого кола. Потрібен був час як нам для адаптації до нових вимог тренера, так і йому, щоб ближче познайомитися з кожним футболістом. А стабільність настала вже наприкінці чемпіонату, коли потрібно було здобувати перемоги у кожному матчі.

- Який поєдинок сезону є для вас найбільш пам'ятним?

- Звичайно, це фінал у Києві, на прекрасному стадіоні, де панувала хороша атмосфера. Такі матчі, та ще й з позитивним результатом, закарбовуються в пам'яті на все життя. Це перемогу команда присвячує ЗСУ, які боронять нашу країну. Висловлюю подяку тренерському штабу - О.М.Шеласеву, Р.В.Костишину, О.В.Красноповорову. Вони дійсно тренери високого рівня майстерності, які за цей рік показали особисто мені футбол з іншого боку. Ще вдячний президенту команди Юрію Івановичу Куцу, який упродовж сезону фінансово-стабільно тримав наш колектив на плаву. Він і будував цей колектив, і запросив висококваліфікованих тренерів та футболістів. Велика подяка і вболівальникам, які раділи за наші перемоги й підтримували, коли ми програвали. Дякую усьому адміністративному корпусу за ту роботу, яка, зазвичай, малопомітна, але без якої не буде команди.

- Чи вже знаєте майбутні плани "Дністра"? Маєте власні бажання?

- Команда зараз у тижневій відпустці, після чого нас зберуть, поведуть про наступні цілі - і кожен буде планувати свої подальші футбольні кроки. А перемога у фіналі - це дійсно історичний момент для Заліщицького, для Тернопільської області, тож уся команда радіє, що ми внесли своє ім'я в історію футболу.

А моє найперше бажання, щоб швидше переможним миром завершилася війна і його величність футбол приносив позитивні емоції глядачам на вщерть заповнених трибунах.

В.К.

Календар матчів «Ниви» сезону 2025/26

4 липня у столичному Будинку футболу відбулось жеребкування серед команд Першої ліги сезону 2025/26.

Цього сезону Перша ліга повертається до класичного формату - 16 команд у два кола: "осінь-весна" - по одному матчу на своєму полі та на полі суперника з кожною з команд ліги (30 турів). Базова дата проведення першого туру змагань - 2 серпня 2025 року. Календар складено згідно з побажаннями та пропозиціями клубів ПФЛ. Тернопільська "Нива" звернулася до адміністрації ПФЛ з побажанням, щоб збігалися домашні та виїзні матчі команд "Нива" та "Самбір-Нива-2", а також розвести дім-виїзд "Ниву" та "Епіцентр".

Нагадаємо, що у Тернополі також гратиме домашні поєдинки "Епіцентр", який 2 серпня прийматиме донецького "Шахтаря", а 16 серпня - київське "Динамо". За підсумками жеребкування, тернопільська "Нива" стартує у новому сезоні Першої ліги у суботу, 2 серпня,

виїзним поєдинком проти одеського "Чорноморця".

Календар матчів "Ниви" у Першій лізі сезону 2025/26 (вказані базові дати турів):

Перше коло
1 тур: 02.08.2025, "Чорноморець" - "Нива"; 2 тур: 10.08, "Нива" - "Минай"; 3 тур: 16.08, "Інгuleць" - "Нива"; 4 тур: 30.08, "Нива" - "Агробізнес"; 5 тур: 06.09, "Пробій" - "Нива"; 6 тур: 13.09, "Нива" - "Вікторія"; 7 тур: 20.09, "Прикарпаття-Благо" - "Нива"; 8 тур: 28.09, "Нива" - "Чернігів"; 9 тур: 04.10, "Лівий Берег" - "Нива"; 10 тур: 08.10, "Нива" - "Буковина"; 11 тур: 12.10, "Металіст" - "Нива"; 12 тур: 18.10, "Фенікс-Маріуполь" - "Нива"; 13 тур: 25.10, "Нива" - "Поділля"; 14 тур: 02.11, "Ворскла" - "Нива"; 15 тур: 08.11, "Нива" - ЮКАС.

Друге коло
16 тур: 15.11, "Нива" - "Чорноморець"; 17 тур: 22.11, "Минай" - "Нива"; 18 тур: 29.11, "Нива" - "Інгuleць"; 19 тур: 21.03.2026, "Агробізнес" - "Нива"; 20 тур: 28.03, "Нива" - "Пробій"; 21 тур: 04.04, "Вікторія" - "Нива"; 22 тур: 08.04, "Нива" - "Прикарпаття-Благо"; 23

тур: 12.04, "Чернігів" - "Нива"; 24 тур: 18.04, "Нива" - "Лівий Берег"; 25 тур: 25.04, "Буковина" - "Нива"; 26 тур: 02.05, "Нива" - "Металіст"; 27 тур: 09.05, "Нива" - "Фенікс-Маріуполь"; 28 тур: 16.05, "Поділля" - "Нива"; 29 тур: 23.05, "Нива" - "Ворскла"; 30 тур: 30.05, ЮКАС - "Нива". Нагадаємо склад учасників Першої ліги 2025/26: Ворскла (Полтава), Лівий Берег (Київ), Інгuleць (Петрове), Чорноморець (Одеса), Агробізнес (Волочиськ), Металіст (Харків), Буковина (Чернівці), ЮКАС (Тарасівка, Київська область), Вікторія (Суми), Прикарпаття (Івано-Франківськ), Нива (Тернопіль), Минай, Фенікс-Маріуполь, Поділля (Хмельницький), Пробій (Городенка), Чернігів.

Тим часом Професійна футбольна ліга України оголосила графік реєстрації гравців і подачі заявок на осінню частину сезону 2025/26 для клубів Першої та Другої ліг.

Відповідно до оприлюдненого ПФЛ графіка, футбольний клуб "Нива" та команда "Самбір-Нива-2" подаватимуть заявку 18 липня.

«Нива» і «Самбір-Нива-2» перемогли у контрольних спарингах

Тернопільська "Нива" продовжує тренувальні збори, які відбуватимуться у два етапи й під час яких заплановано кілька контрольних поєдинків.

5 липня у другому контрольному спарингу "Нива" зустрічалася на виїзді з представником української Прем'єр-ліги (УПЛ) - львівським "Рухом" і здобула мінімальну перемогу.

Поєдинок у Винниках відбувся за територіальної переваги львівських футболістів. Вже на початку першого тайму "Рух" мав кілька нагод, щоб відкрити рахунок, але не скористався ними. Натомість тернопільські футболісти намагалися виймати суперника на контратаках. Все ж такі наприкінці першої половини гри "рухівці" повели у рахунок: Віталій Роман розібрався з голкіпером та скерував м'яч у бік воріт, де

захисник "Ниви", намагаючись вибити м'яча, невдало зірвав його у сітку. На початку другого тайму тернопільські футболісти зусиллями Мар'яна Мисика зрівняли рахунок.

А на 79-й хвилині гри "Нива" використала хорошу нагоду та вийшла вперед завдяки голу Максима Вадовського. Більше команди у матчі м'ячів не забивали.

"Рух" (Львів) - "Нива" (Тернопіль) - 1:2 (1:0).

Голи: гравець на перегляді (39, автогол) - М. Мисик (46), М. Вадовський (79).

"Нива" стартовий склад: ГНП (гравець на перегляді), Максим Мудрий, ГНП, Андрій Демиденко, Мілан Михальчук, Сергій Давидов, Марко Кицун, Андрій Бей, Радіон Посевкін, ГНП, Валентин Напуда. Заміна (2-й тайм): Ілля Ольховий, Олександр Гергеа, Мар'ян Бац, Юрій Михайлів, Іван Паламарчук, Богдан Юліан Вишинський, Дмитро Дударев, Мар'ян Мисик, Максим Пежинський, Максим Вадовський, Денис Резепов.

Головний тренер - Юрій Вірт. Тим часом, 8 липня "Нива" зіграє у черговому спарингу не з одеським "Чорноморцем", як раніше було анонсовано, а з також майбутнім суперником по Першій лізі городенківським "Пробоем". Але оскільки номер газети вже друкувався, то інформацію про цей матч, а також про протистояння "Ниви" 11 липня із київською "Оболонню" (два матчі, УПЛ) читайте в наступному номері газети.

Також Професійна футбольна ліга України оголосила графік реєстрації гравців і подачі заявок на осінню частину сезону 2025/26 для клубів Першої та Другої ліг. Відповідно до оприлюдненого ПФЛ графіка, футбольний клуб "Нива" Тернопіль та наша друга команда "Самбір-Нива-2" подаватимуть заявку 18 липня.

Тим часом "Самбір-Нива-2" провела два спаринги. У першому поєдинку із "Карпатами" У-19 30 червня була зафіксована нічия - 1:1, а у другому 5 липня тернопільські футболісти перемогли ФК "Львів U-19" - 3:1.



Коли і як викликати «швидку»

Яка різниця між швидкою і невідкладною допомогою?

Важливо розрізняти ці два поняття. Швидка (екстрена) медична допомога надається, коли у пацієнта виник життєво загрозовий стан, який без допомоги протягом першої години може мати летальний наслідок. Таку допомогу надає бригада екстреної допомоги, яка приїжджає за викликом. Невідкладну допомогу надають сімейні лікарі, педіатри та терапевти у робочий час (з 08:00 до 20:00 у будні та з 9:00 до 15:00 у вихідні та святкові дні). Це стосується випадків, коли небезпека загрожує здоров'ю, а не життю.

Коли бригада «швидкої» зобов'язана виїхати?

Система екстреної медичної допомоги в Україні призначена для критичних та екстрених станів, а не для лікування неускладнених хронічних захворювань чи незначного погіршення самопочуття і працює за принципом пріоритетності викликів залежно від стану пацієнта. Критичний стан – існує безпосередня загроза життю: втрата свідомості (людина не реагує на зовнішні подразники); відсутність дихання, судороги; біль у грудях, поєднаний із задишкою (комбінація цих симптомів може вказувати на інфаркт); перекидання, порушення мовлення, неможливість рухати кінцівкою (чіткі ознаки інсульту); масивна кровотеча, велика втрата крові. Такий стан потребує негайного реагування (доїзд до 10 хвилин).

Екстрений стан – миттєвої загрози життю немає, однак ненадання своєчасної допомоги може призвести до значного погіршення здоров'я: тиск понад 180/120 з нудотою та сильним головним болем (гіпертонічний криз, що потребує втручання); сильне серцебиття, тривога, які можуть бути ознаками аритмії або інших серцевих проблем; біль у грудях без зупинки дихання; запаморочення, нестійкість, слабкість, що можуть



свідчити про низку проблем, зокрема, про порушення мозкового кровообігу. Потребує швидкого реагування (доїзд до 20 хвилин).

Неекстрений стан – загрози життю немає: висока температура тіла без судом і інших загрозливих симптомів; підвищений тиск без супутніх скарг – головного болю, нудоти чи інших симптомів.

Що говорити оператору «103»

Головне, чітко та лаконічно описати ситуацію, використовуючи фрази, які вказують на критичність стану. Це допоможе диспетчеру правильно класифікувати виклик. Загальні фрази, які слід використовувати: "Це сталося раптово", "Стан погіршується", "Такого ніколи не було", "Потрібна екстрена допомога".

Якщо оператор відмовляє у виїзді

Якщо ви впевнені, що стан пацієнта є критичним, то маєте право на рішучі дії. Скажіть: "Цей дзвінок записується. У людини критичний стан, якого не було раніше. Ви відмовляєтесь скерувати бригаду? Прошу з'єднати мене зі старшим черговим лікарем".

Пам'ятайте, що всі дзвінки на "103" фіксуються, і ваші слова є доказом вашої вимоги. Це ефективний спосіб домогтися виїзду "швидкої".

У яких випадках бригада екстреної допомоги не приїде

Згідно з правилами, що діють з 2019 року, існують ситуації, коли бригада швидкої допомоги не виїжджає, зокрема у випадках: висока температура (гіпертермія), якщо вона не супроводжується судорогами або іншими критич-

ними симптомами; підвищений тиск (гіпертонія), якщо немає гострого гіпертонічного кризу з важкими симптомами; хронічний біль (головний, зубний); слабкість, запаморочення, якщо вони не є раптовими та надзвичайно інтенсивними; загострення хронічного захворювання, якщо воно не призвело до критичного стану; біль у онкологічних пацієнтів, який є хронічним; синдроми відміни (алкогольний або наркотичний), якщо немає прямої загрози життю; констатація смерті; надання стоматологічної допомоги.

Виятки: діти до 2 років – до них "швидка" приїде, якщо батьки вважають, що необхідна екстрена допомога; вагітні (кожен випадок розглядається індивідуально).

Як викликати бригаду швидкої допомоги з різних телефонів

Викликати "швидку" можна з будь-якого телефону безкоштовно. Важливо знати різні номери та способи зв'язку.

103 – основний номер виклику екстреної допомоги. Працює з мобільних, стаціонарних телефонів та таксофонів.

112 – єдиний номер усіх екстрених служб. Система автоматично скерує ваш виклик до відповідної служби ("швидка", поліція тощо).

Для людей з порушенням слуху номери для SMS-повідомлень: 10003 (для абонентів "Київстар") та (096) 561-39-77 (для інших операторів). Після надсилання SMS протягом 3 хвилин має надійти підтвердження, що заявка прийнята.

Альтернативні канали зв'язку: телефон-факс 234-53-56 та електронна пошта 103@health.kiev.ua.

Під час виклику обов'язково чітко назвіть адресу (вулиця, номер будинку, під'їзд, поверх, код на дверях, орієнтири), відповідайте на стандартні запитання диспетчера, не відхиляючись від теми.

Якщо ви сумніваєтесь у важкості стану пацієнта, диспетчер швидкої допомоги може допомогти оцінити ситуацію та підказати правильне рішення.

Пенсія у разі втрати годувальника

Згідно з вимогами ст.36 Закону України від 09.07.2003 №1058 "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", пенсія у зв'язку із втратою годувальника призначається непрацездатним членом сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні, за наявності в годувальника на день смерті страхового стажу, який був би необхідний йому для призначення пенсії по III групі інвалідності.

До непрацездатних членів сім'ї померлого годувальника належать: чоловік (дружина), батько, мати, якщо вони є

особами з інвалідністю або досягли пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"; діти (у тому числі діти, які народилися протягом 10 місяців з дня смерті годувальника) померлого годувальника, які не досягли 8 років або старші цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до досягнення 8 років; діти, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх навчальних закладах системи загальної середньої освіти, а також професійно-технічних, вищих навчальних закладах (у тому числі у період між завершенням навчання в одному із навчальних закладів та вступом до іншого навчального закладу або у період між завершенням навчання за одним освітньо-кваліфікаційним рівнем та продовженням навчання за іншим за умови, що такий період не перевищує чотирьох місяців), – до закінчення такими дітьми навчальних закладів, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, та діти-сироти – до досягнення ними 23 років незалежно від того, навчаються вони чи ні.

Дітям пенсія призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні померлого годувальника. Відповідно до постанови КМУ від 01.04.2022 №377 "Деякі питання виплати пенсії в разі втрати году-



вальника під час дії воєнного стану" встановлено, що під час дії воєнного стану в Україні та протягом одного місяця після його завершення пенсію на випадок втрати годувальника дітям від 18 до 23 років призначають, а виплату раніше призначеної пенсії продовжують без довідки з навчального закладу. Ці дані Пенсійний фонд України отримує з Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Право на пенсію на рівні з рідними дітьми мають усиновлені діти. Неповнолітні діти, які мають право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника, зберігають це право в разі їх усиновлення.

До членів сім'ї, які вважаються такими, що були на утриманні померлого годувальника, належать особи, якщо вони: були на повному утриманні померлого годувальника; одержували від померлого годувальника допомогу, що була для них постійним і основним джерелом засобів для існування.

Члени сім'ї померлого годувальника, для яких його допомога була постійним і основним джерелом засобів для існування, але які й самі одержували пенсію, мають право, за бажанням, перейти на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

Пенсія у зв'язку з втратою году-

вальника призначається з дня, що настає за днем смерті годувальника, якщо звернення про призначення такої пенсії надійшло протягом 12 місяців з дня смерті годувальника.

Членам сім'ї, які досягли пенсійного віку та мають наявний страховий стаж, визначений ст. 26 вищезазначеного Закону України, така пенсія призначається довічно.

Пенсію у разі втрати годувальника призначають у розмірі: на одного непрацездатного члена сім'ї – 50% пенсії за віком померлого годувальника; на двох і більше непрацездатних членів сім'ї – 100% пенсії за віком померлого годувальника, що розподіляється між ними рівними частинами.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 26.03.2008 №265 "Деякі питання пенсійного забезпечення", мінімальний розмір пенсії у зв'язку з втратою годувальника з урахуванням щомісячної державної допомоги не може бути нижчим: на одного непрацездатного члена сім'ї – 100% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; на двох непрацездатних членів сім'ї – 120% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність; на трьох і більше непрацездатних членів сім'ї – 150% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Оголошення конкурсу з відбору суб'єктів оціночної діяльності на проведення незалежної оцінки комунального майна Збаразької міської ради

Конкурс відбудеться: 11 серпня 2025 року о 10:00, в приміщенні Збаразької міської ради за адресою: Тернопільська область, місто Збараж, майдан І.Франка, 1, (II поверх, каб. секретаря ради).

Конкурсний відбір проводиться щодо об'єкта комунального майна: групи нежитлових приміщень, загальною площею 925,3 м2, що знаходиться за адресою: 47302, Тернопільська область, Тернопільський район, м. Збараж, вул. Лесі Українки, 28.

Мета проведення незалежної оцінки – визначення ринкової оціночної вартості об'єктів, що пропонуються для продажу на аукціоні.

Кінцевий термін подання документів – за чотири робочих дні включно до оголошеної дати проведення конкурсу.

Строк виконання робіт – 10 календарних днів.

Конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності буде здійснюватися відповідно до Положення про конкурсний відбір суб'єкта оціночної діяльності для проведення незалежної оцінки комунального майна Збаразької міської територіальної громади (далі – Положення), затвердженого рішенням сесії Збаразької міської ради від 19 липня 2021 року № VIII/9/4 (із змінами).

Вимоги до оформлення конкурсної документації: До участі у конкурсі допускаються учасники, які є суб'єктами оціночної діяльності у сфері оцінки майна та діють на підставі сертифікатів суб'єкта оціночної діяльності відповідно до вимог Закону України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні".

Конкурсна документація претендента подається в запечатаному конверті, на якому крім поштових реквізитів, робиться відмітка "На конкурс" із зазначенням об'єкта і дати проведення конкурсу. У конверті мають міститися підтвердні документи з їх описом та окремий запечатаний конверт з конкурсною пропозицією.

До підтвердних документів, поданих на конкурс з відбору суб'єктів оціночної діяльності, належать:

- заява про участь у конкурсі з відбору суб'єктів оціночної діяльності за встановленою формою (додаток 1 до Положення);
- копії установчого документа претендента та довідки про присвоєння йому ідентифікаційного коду згідно з ЄДРПОУ (для претендента – юридичної особи);
- копії кваліфікаційних документів оцінювачів, які працюють у штатному складі і яких буде залучено до проведення оцінки та підписання звіту про оцінку майна;
- письмові згоди оцінювачів, яких буде додатково залучено претендентом до проведення робіт з оцінки майна та підписання звіту про оцінку майна, завірені їхніми особистими підписами, а також копії кваліфікаційних документів оцінювачів; копія сертифіката суб'єкта оціночної діяльності, виданого претенденту Фондом державного майна України;
- інформація про претендента (документ, який містить відомості про претендента щодо його досвіду роботи, кваліфікації та особистого досвіду роботи оцінювачів, які працюють у його штатному складі та додатково залучаються ним, з незалежної оцінки майна, у тому числі подібного майна тощо); згода на обробку персональних даних.

Конкурсна пропозиція претендентів подається в запечатаному конверті і має містити: пропозицію щодо ціни виконання робіт; пропозицію щодо строку виконання робіт (у календарних днях), якщо він не визначений в інформації про проведення конкурсу та кількість звітів про незалежну оцінку майна, що складені за попередні 24 місяці.

Документи надсилає на адресу: Збаразька міська рада, майдан І.Франка, 1, місто Збараж, Тернопільський район, Тернопільська область, 47302.

Телефон для довідок: (03550) 2 13 13.

Конкурсна комісія з відбору суб'єктів оціночної діяльності

Справи приватні

ПРОДАЮ С/Г ТЕХНІКА

П. тракторні: обприскувачі 300; 400; 600 л; картоплесаджалку; картоплекопачку; сівалку; розкидачі міңдобри; роторну косарку; грабарку; КЗН; культиватор міжрядний; плуги дво- і трикорпусні; капустяну саджалку; фрезу; дискову борону. Кінні: сівалку; косарку; копачку; плуг; грабарку; віялку. Тел.: (067) 288-71-29, (068) 032-53-61.

БУДМАТЕРІАЛИ

П. металочерепицю, профнастил,

усі комплектуючі до дахів; водостіки, плівки, утеплювачі, сходи на гоорище. Гуртові ціни. Виїзд, замір та проектування, безкоштовна доставка. Тел.: (067) 381-45-08, (097) 844-77-30.

П. паркани металеві: жалюзі паркан, ранчо паркан, горизонт паркан, штахетник, паралетти, металеві капелюхи на стовпи. Ціни помірні. Розрахунок і доставка безкоштовні. Тел.: (067) 381-45-08, (097) 844-77-30.

П. металочерепицю, металопрофіль, водостічні системи, штахети та металеві паркани. Тел. (096) 132-84-04, Андрій.

astramia.com.ua

Медичний центр

- Лікування алколізму та куріння
- Психіатрія, неврологія, рефлексотерапія
- Народна та нетрадиційна медицина

(0352) 51-50-00

м.Тернопіль, вул. Малишка, 2

Самолікування може бути шкідливим для вашого здоров'я

РОБОТА

П. потрібен вантажник, різноробочий. Оплата від 150 грн./год. Можливе проживання на місці (Тернопіль). Тел. (096) 67-91-609.

РІЗНЕ

П. фарбуємо дахи, церкви, покриваємо куполи під золото. Свід. серія І, №085873 від 07.03.2012 р. Тел. (098) 048-42-83.

ШУКАЄТЕ КВАРТИРУ?

Будівельна компанія **МАЛО**

050 20 47 663

В. Лучаківського, 6

На дозвіллі

Глиняста пустеля в Азії	Кам'яне коло в Англії	Природа	З'єднання військових літаків	Глиняний глечик для молока	Сорт кави	Вулканічна лава
Мексиканська горілка	Витка тропічна рослина	Православний монах	Чорнобілий лісовий птах	Державна мова Індії	Вищий сорт фаянсу	
Дружина раджі	Вулкан на острові Мінданао	Вечір без танців	Корейський автомобіль	Світова валюта	Цибулинна садова квітка	Віршова форма
Духовний мідий інструмент	Ручне знаряддя молотби	Давньогрецький бог Сонця	Вулканічна порода	Жорсткий гніт	Камінь для кладки будівель	Городня рослина
Зацукрована плід	Замерзла вода	Дружина лорда	Кайн для Авеля	Злий бог в зороастризмі	Метання дротиків	Склад тіла людини
Швидкий біг коня	Місце стоянки кораблів Титус Атоса	Хижий птах з довгими ногами	Дикий кабан	Розряд товару	Американський актор	Країна в Африці
Кухар на судні	Бог кохання в індуїзмі	Коллектив працівників установи	Герметичний бак для пального	Суп		



Оригінально освідчився своїй дівчині

Піротехнік ДСНС з Тернополя Назар освідчився своїй дівчині Олесі на території пожежної частини. У підготовці освідчення допомагали колеги. Про це повідомили на сторінці управління ДСНС у Тернопільській області.

Пара почала зустрічатися під час повномасштабного вторгнення. "Ми познайомилися з Олесею — це був кумедний випадок на дні народження нашої спільної подруги. І все сталося, як у фільмі. Я закохався в неї з першого погляду. Вона — надзвичайна дівчина, я дуже її кохаю. Хотів зробити їй пропозицію. Артем запропонував ідею зробити це в головному управлінні", — розповів Назар.

Назар зробив пропозицію Олесі. Дівчина прийняла пропозицію.

200 балів за знання

■ У Тернополі одразу кілька випускниць здобули найвищий результат на національному мультимедійному тесті - 200 балів. Це - свідчення їхньої цілеспрямованості, працьовитості та якісної підготовки.

Зокрема, максимальний результат з англійської мови отримала Аліна Рудик, випускниця 11-А класу Тернопільського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів - медичний ліцей №15 імені Лесі Українки». До успіху Аліна йшла разом зі своєю вчитель-

кою англійської мови Нелею Віталіївною Підгурською. Ще одну ідеальну 200-бальну оцінку з англійської мови отримала Юлія Наконечна, випускниця Тернопільського класичного ліцею. А найвищий бал з української літератури здобула Олена Новицька, випускниця Тернопільської загальноосвітньої школи №19.



Линуть лелеки до оселі Олени...

■ Жителька села Горинка на Тернопільщині Олена Ковальчук врятувала і виходила сімох лелек. Зараз вона доглядає двох лелек, які випали з гнізда після буревію. Про це повідомили кореспонденти Суспільного.



Лелека Буся, що живе в неї вже майже п'ятнадцять років, розповіла Олена Ковальчук. З того часу птаха стала повноправним членом родини:

"Впала з гнізда і дуже прибилася. І я її забрала і годувала. Вчила літати її. Вона не могла, бо крило дуже було пошкоджене. Далеко так піду з нею і гоно, щоб летіла. Але вона не могла, дуже поранена була. І так живемо. Якщо я на город, то і вона за мною йде і збирає щось собі. Колись чоловік покійний кличе її: "Буся, ходи на рибу". І вона за ним йшла. Вона розумна дуже".

Три троки тому в Олені з'явилася ще одна лелека на ім'я Буна: "Вона може літати. Років три тому під час бурі теж впало гніздо і четверо бусликів впало. То я їх вигляділа. Троє полетіло, а та залишилася, бо вона доволі не могла літати. І так вона живе в мене. Я не раз кажу до неї: "Лети, знайди собі пару", а вона все одно політає, — цілий день її нема, — а потім прилетить знов додому".

Лелек Олена Ковальчук не лише годує, а й влаштовує їм водні процедури: "Влітку я їх купаю. Буся не боїться. Наливаю в миску воду, нагрівається вода і я її купаю. Вона дуже любить купатися".

Жінка поінформувала, що загалом виходила сімох лелек: "Такий був випадок, що отаке малесечке впало. Просто вони викинули його, напевно. Бо якщо немає риби, немає води, то вони викидають, вони не в змозі їх виглядіти. Я його вигляділа, я його годувала, я йому

мінjala пеленочки. То був самець, великий, гарний такий. Якщо я не давала йому першому їсти, то він, — не знаю, ревнував, чи що, — він мене бив. Два рази такі синці були".

До гнізда на старому ясені, яке після буревію спорудив чоловік Олени, птахи щороку прилітають на гніздування, виводять і доглядають потомство. "Я дуже їх люблю, я навіть книжку про них написала б. Цікаво подивитися, як вона їх годує, як вона їх напуває. А от якось випав град, буря страшна була, бусенята були ще малесенькі, і вони обидвоє стояли над ними і закривали їх від того граду страшного, і так вони вижили", — розповіла жінка.

За її словами, щоб прогнати двох птахів, які живуть у неї на господарстві, купує їм рибу і готує смаколики: "Купую салаку заморожену. Якщо велика, то по дві на день з'їдають. Вранці дві салаки і по два шматочки хліба. І так само ввечері. Люблять яйця смажені. Я смажу їм по два яйця. Люблять сир, макарони, налисники. Все вони в мене їдять".

Олена Ковальчук сказала, що на утримання двох лелек щомісяця витрачає більше половини своєї пенсії: "Ніхто мені не допомагає, ніхто. Не раз кажуть: "Віддай їх кудись, в притулку якісь". Ні, вони члени моєї сім'ї. Я їх не можу віддати, ні".

Крім лелек, на господарстві в Олени Ковальчук двоє собак і п'ятеро котів.

■ На завершення номера Комедія - на сцені, а щем - у душі



■ Цьогорічні випускники кафедри театального мистецтва факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка на великій сцені академічного обласного драматичного театру ім. Т.Шевченка презентували дипломну роботу - комедію Марка Камолетті "Я до вас за оголошенням". Постановка народного артиста України, професора, художнього керівника випускного курсу В'ячеслава Хім'яка.



ки теж скористалися публікацією оголошень. У помешканні відтак почав лунати дзвінок, а у дверях - з'являтися чоловіки. Весь комізм цих появ, зрештою, й п'єси в тому, що з'ясувати, який саме чоловік до якої жінки прийшов, виявилось не так просто.

Постановку "Я до вас за оголошенням" студенти-випускники втілили не в університетській аудиторії чи актовій залі, а на великій сцені Тернопільського академічного драмтеатру ім. Т.Шевченка. Партер, бельетаж, балкони сповна заповнили глядачі. Примітно, що в цій комедії положень свій талант, професійну майстерність відточують не лише теперішні випускники Андрій Ковальський, Юлія Скоморівська, Анастасія Ляшук, Михайло Мосяндз, Сабіна Шпаковська, Максим Зайцев, Тетяна Басараба, а й дружоккурсники Тамара Вошило та Станіслав Коржевський.

"Мене глядач переконав, що ми на правильному шляху", - так відгукнувся після показу дипломної вистави її постановник - народний артист України В.Хім'як. І справді, глядач сприйняв роботу душою, жваво реагував на розмаїті події та епізоди, що розгорталися на сцені, на репліки дійових осіб, дарував щирі оплески молодим акторам. Від гри, вистави я особисто отримав задово-

лення. Адже кожен виконавець старався прожити щиро свою роль, не допустити якоїсь похибки, недогляду, вникнути в таємницю відчуття свого персонажу та, власне, чути себе, партнера, показати, на що здатен, як уміє вести діалог. Словом, глядач мав можливість оцінити, побачити потенціал випускної акторської групи, кожного виконавця зосібно, в тому числі й Андрія Ковальського. В дипломній роботі-постановці він втілював образ Бернара - чоловіка, який шукає помешкання. Про свою нову роботу Андрій каже стисло: "У ролі Бернара мені було добре". Варто зазначити, що молодий актор цьогоріч зіграв не лише в дипломній роботі, а й на сцені Тернопільського драмтеатру у виставах "Алло" та "Любовні перегони, або Шукайте жінку".

Хотів би наголосити ще на одному аспекті. Після показу дипломної роботи я побачив, як Андрій Ковальський зронив сльозу. "Це був жаль", - скаже мені хлопець. Адже непомітно минули чотири роки навчання й ось уже доводиться прощатися зі своїми однокурсниками, викладачами. З цієї ж причини тремтів голос і ще в одного випускника - Максима Зайцева. Він, звертаючись до художнього керівника курсу професора В.Хім'яка, сказав: "Ви не

просто були викладачем майстерності актора, а батьком. Нам дуже важко з вами розлучатися". Кафедра театального мистецтва існує 20 років, а отже, стільки літ викладає тут В'ячеслав Антонович. 2010 р. він започаткував хорошу традицію: студенти-випускники вишивають власні імена та прізвища на рушники, який дарують на пам'ять кафедрі. Звісно, що нинішній випуск молодих акторів вручив в урочистій обстановці В'ячеславові Хім'яку такий вишитий рушник.

Прекрасна гра, чудовий настрій глядачів, гучні оплески й водночас душевний щем молодих акторів-випускників, щира вдячність викладачам, батькам, усім, хто вів їх на професійний шлях, злилися, переплелися під час захисту дипломної роботи. Атмосфера була не просто з доброю пошмшкою, щемлива, а неймовірна. Хай щастить хлопцям і дівчатам на обраній професійній дорозі!

Микола ШОТ

На світлинах: художній керівник курсу, професор, народний артист України В.Хім'як демонструє подарований йому рушник з іменами та прізвищами цьогорічних випускників кафедри театального мистецтва; Андрій Ковальський в ролі Бернара; Юлія Скоморівська втілює образ Жаклін.

Світлина автора

Мить, на яку чекали одинадцять років

■ У школах області відбулися урочисті свята випускників. Море позитивних вражень, вдячності та незабутніх моментів залишаться в історії цих останніх червневих днів.

У День Конституції України, також відбулося урочисте вручення свідоцтв про здобуття повної загальної середньої освіти для 60-ти чудових, енергійних та зіркових випускників Великогайської громади.

Над святом працювала ціла команда працівників освіти Великогайської громади. У храмі Пресвятого Серця Христового випускників пооблагодословили всесесні отці Великогайської громади, після чого діти отримали батьківське благословення та поклали квіти до підніжжя стел Героям України. Святковою ходою під ритм барабанів мажореток Тербовляньського коледжу культури та мистецтв випускники пройшли



центральною вулицею Великих Гаїв. Головні урочистості - вручення документів про освіту відбулося на стадіоні. Свої нагороди отримали й 14 медалістів громади.

Музичний супровід та концертні номери дарував симфонічний ор-

кестр Тернопільської обласної філармонії. Незабутніми були вальси від випускників: патріотичні та романтичні, а ще дуже індивідуальні та креативні. Нехай сьогоднішній випуск залишиться незабутнім акордом про школу у душі кожного ви-

пускника.

Подяка воїнам ЗСУ, які боронять Україну, щоб діти могли якісно навчатися і мати право на щасливу юність і святковий випускний, батькам та наставникам за виховання патріотів своєї держави.

Магічне віконце

Разом із сіллю віддала щастя

розмови. Проте і відмовити сусідці не було як.

Через якийсь час, повертаючись з роботи додому, я почула як вона голосно комусь говорила: «Ти все рівно будеш мій! Навіть не смій відмовляти. Подивись, хто вона, а хто я!» Я зачинила за собою двері у під'їзді і розмова припинилася. Я тоді ще думала-гадала кого це сусідка так «приручити» хоче...

Того ж вечора Світлана прийшла до мене. Просила позичити їй трохи солі, мовляв, готує вечерю, а солі ні крупинки в хаті не має і магазини уже всі зачинені. Я, як щедра господиня, не могла відмовити. Ось і позичила.

Через три дні після її відвідин мене покинув чоловік, ще й захворіли моя донечка. З відчаю у мене просто опустились руки. Усе моє щасливе життя руйнувалося просто на очах.

Якось я сідила на лавці перед домом і сильно плакала. До мене підійшла старенька сусідка. Я їй, мов на сповіді, вилила душу, розповіла усе як було. Вона ж похитала головою і сказала, що це не

доля в мене така. Мовляв, це магічний вплив. Сказала, що разом із тою сіллю я віддала з хати щастя.

Дорогі народні цілителі, підкажіть, будьте добрі, як бути, що робити у такій ситуації?

Ірина».

Дорога Ірино, не впадайте у відчай і паніку, адже подальше життя вашої сім'ї — у ваших руках. З вашого листа я можу зробити висновок, що магічний вплив є. Причому людина, котра бажала вам зла, могла щось підливати у вино, підсипати у солодоші. А ось сіль — це вже завершальний етап. Але, щоб у цьому переконатися і знати як діяти далі, вам неодмінно потрібно звернутися до знайомих людей.

Добре було б якби ви заручилися підтримкою свекрухи і разом рятували чоловіка. І ще, Ірино, не тримайте зла на коханого. Повірте, він не винен. Немає на світі людей, котрі змогли б опиратися магії. Ви повинні боротися не лише за те, щоб він повернувся у сім'ю, а й за його здоров'я. Бо під магічним впливом люди часто хворіють.

Побачите, рідна, як тільки відворот почне діяти, у вашу оселю повернеться щастя і спокій. А ось ваші недруги отримають ті біди, котрі насилали на вас з допомогою магії. Моліться, просіть Бога про допомогу та опіку, ходіть з донечкою до церкви. Все налагодиться, головне — не зволікайте.

РЕКЛАМА

Р.С. Дорогі читачі «Свободи», якщо у вас є запитання, чи ви потребуєте поради або допомоги, пишть до нас, і ми звертатимемося із вашими листами до бережанської цілительки, а відповіді публікуватимемо у газеті.

Якщо ж ви особисто хочете спілкуватися з Любою Іванівною, телефонуйте: (097)554-63-18.